

RIKSDAGENS SVAR 270/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om kommunala pensioner och lag om införande av lagen om kommunala pensioner

Regeringens proposition med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om kommunala pensioner och lag om införande av lagen om kommunala pensioner (RP 94/2002 rd)

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om kommunala pensioner och lag om införande av lagen om kommunala pensioner (RP 94/2002 rd) samt sin proposition om komplettering av nämnda proposition (RP 197/2002 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 56/2002 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att man vid prövning av rätten till invalidpension också för personer under 60 år beaktar de särskilda krav som till följd av särdragen i

den offentliga sektorn ställs på vissa uppgifter och som hänför sig till den allmänna säkerheten, arbetstagarens egen säkerhet eller till det ansvar som arbetet medför med tanke på allmän fördel.

2. Riksdagen förutsätter ytterligare att regeringen utreder hur pensionsåldersarrangemangen i det kommunala pensionsystemet beaktar att särdragen i uppgifterna inom vissa branscher förutsätter att full prestationsförmåga bibehålls.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur bestämmelserna om maximitid för utbetalning av sjukdagpenning och om förutsättningarna för beviljande av invalidpension bör ändras så att ingen missgynnas av bestämmelserna.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om kommunala pensioner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om kommunalt pensionsskydd på grundval av arbetsinkomst.

Pensionsskyddet sköts av en offentlig kommunal pensionsanstalt.

2 §

Medlemssamfund

Kommuner och samkommuner samt den kommunala pensionsanstalten och Kommunernas garanticentral är medlemssamfund i den kommunala pensionsanstalten direkt med stöd av denna lag.

Till den kommunala pensionsanstalten kan som medlemssamfund ansluta sig

1) en sådan förening vars medlemmar enbart består av medlemssamfund som nämns i 1 mom. eller av föreningar som bildats av dem,

2) ett sådant aktiebolag vars samtliga aktier ägs av medlemssamfund som nämns i 1 mom. eller av föreningar som anslutit sig som medlemssamfund till pensionsanstalten eller av aktiebolag som nämns i denna punkt, om aktierna enligt bolagsordningen får överlätas endast till medlemssamfund som avses i 1 mom. samt i denna punkt och 1 punkten, samt

3) ett sådant aktiebolag vars aktier till minst 90 procent ägs av medlemssamfund som avses i 1 mom. och av föreningar som anslutit sig som medlemssamfund till pensionsanstalten, om högst 10 procent av alla aktier enligt bolagsordningen får överlätas till andra än medlemssamfund som nämns i 1 mom. och i 1 punkten.

Vad som i denna lag bestäms om medlemssamfund tillämpas också på föreningar och aktiebolag som anslutit sig som medlemssamfund.

3 §

Lagens tillämpningsområde

Pensionsskyddet enligt denna lag omfattar personer som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till medlemssamfund, om inte något annat bestäms om deras på tjänste- eller arbetsavtalsförhållandet baserade pensionsskydd.

Pensionsskyddet omfattar också

1) familjevårdare som med ett medlemssamfund har ingått uppdragsavtal enligt 1 § familjevårdarlagen (312/1992) (*familjevårdare*),

2) vårdare som med ett medlemssamfund har ingått avtal om stöd för närståendevård enligt 27 b § socialvårdslagen (710/1982) (*närståendevårdare*), samt

3) medlemssamfundens förtroendevalda.

4 §

Allmänna definitioner

I denna lag avses med

1) *anställning* tjänste- och arbetsavtalsförhållanden som omfattas av denna lag samt familje- och närståendevårdares avtalsförhållanden till ett medlemssamfund,

2) *anställd* alla personer som omfattas av lagen med undantag av förtroendevalda,

3) *arbetspensionslag* lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961) samt andra med dem jämförbara författningar där pension som baserar sig på arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet fastställs,

4) *arbetspension* pensioner enligt en arbetspensionslag,

5) *heleffektiv pension* en pension som har fastställts med beaktande av den tid som återstår tills åldern för ålderspension uppnås eller motsvarande inkomst,

6) *återstående tid* tiden mellan pensionsfallet och uppnåendet av åldern för ålderspension,

7) *pensionslön* den pensionsgrundande lön som bestäms för varje anställning,

8) *penningbelopp motsvarande indextal* summor som justeras vid ingången av januari varje år enligt det indextal som fastställs för tillämpningen av den första meningen i 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare,

9) *förmånsåtagare* en person efter vilken familjepension enligt denna lag betalas, samt

10) *förmånstagare* en person som har rätt till familjepension enligt denna lag.

5 §

Begränsningar i fråga om tillämpningen

Pension i enlighet med denna lag intjänas i anställningar och förtroendeuppdrag i medlemssamfund. Lagen gäller emellertid inte en anställning eller ett förtroendeuppdrag

1) till den del anställningen har varit i kraft före det år då den anställda fyllde 14 år,

2) som har börjat efter det att den anställda eller den förtroendevalde fyllde 65 år, eller

3) under tiden mellan pensionsfallet för heleffektiv pension enligt en arbetspensionslag och tidpunkten när pensionen upphör.

2 kap.

Pensionsskydd

6 §

De olika slagen av pensionsskydd

Pensionsskyddet omfattar grundpensionsskydd och rehabiliteringsförmåner. Pensionsskyddet kan också omfatta tilläggspensionsskydd.

7 §

Grundpensionsskydd och rehabiliteringsförmåner

I denna lag bestäms om grundpensionsskydd och rehabiliteringsförmåner. Medlemssamfund kan inte ordna eller upprätthålla på anställning grundat grundpensionsskydd för sina anställda eller på förtroendeuppdrag grundat grundpensionsskydd för sina förtroendevalda på något annat sätt än det som föreskrivs i denna lag.

8 §

Tilläggspensionsskydd

Den kommunala pensionsanstalten kan förutom grundpensionsskyddet även ordna tilläggspensionsskydd för anställda och förtroendevalda. Det är inte obligatoriskt för medlemssamfundet att ordna tilläggspensionsskydd.

Bestämmelser om tilläggspensionsskyddet finns i den kommunala pensionsanstaltens tilläggspensionsstadga. I tilläggspensionsstadgan föreskrivs om den kommunala pensionsanstaltens rätt att bevilja extra pension samt ekonomiskt stöd som betalas efter en anställds död. I tilläggspensionsstadgan kan föreskrivas att ekonomiskt stöd också skall betalas efter en sådan anställd hos ett medlemssamfund som omfattas av andra arbetspensionslagar.

9 §

Tilläggspensionsskydd som ordnas någon annanstans

Utöver vad som bestäms i 8 § kan ett medlemssamfund utöver pensionsskyddet enligt denna lag teckna en icke-formbunden pensionsförsäkring för sina anställda och förtroendevalda eller i enskilda fall bevilja dem en extra pension.

3 kap.

Pensionsrätt

10 §

Pension och andra förmåner

Anställda har rätt till pension och rehabilitering i enlighet med denna lag. Pensioner är ålderspension, förtida ålderspension, deltidspension, invalidpension, rehabiliteringsstöd, individuell förtidspension och arbetslöshetspension. Anställdas förmånstagare har rätt till familjepension enligt denna lag på det sätt som bestäms i 5 kap. Beträffande de förmåner som hänför sig till rehabilitering gäller i tillämpliga delar vad som i denna lag bestäms om pension och pensionstagare.

Förtroendevalda har rätt till ålderspension, invalidpension och rehabiliteringsstöd på grundval av de ersättningar för inkomstbortfall och separata arvoden för viss tid som ett medlemssamfund betalat till dem. Beträffande sådana arvoden för viss tid som berättigar till pension förutsätts att dessa arvoden sammanlagt utgör minst 12 gånger 15,14 euro per kalenderår. Beloppet motsvarar 1966 års indextal 142. När det kontrolleras om nämnda gränobelopp uppnås skall de arvoden som respektive medlemssamfund betalat beaktas separat. Efter en förtroendevald föreligger inte rätt till familjepension.

11 §

Ålderspension

Anställda och förtroendevalda har rätt att få ålderspension när de har uppnått åldern för ålderspension, som är 65 år. Anställda vars kommunala anställning fortgår utan avbrott efter det att de uppnått åldern för ålderspension, har dock inte rätt att få ålderspension medan anställningen varar.

Har en anställd två eller flera anställningar när åldern för ålderspension uppnås och fortgår någon av dem utan avbrott efter uppnådd ålder

för ålderspension, har den anställda utan hinder av 1 mom. rätt till ålderspension på grundval av den anställning som avslutas och tidigare avslutade anställningar. Den fortgående anställningen beaktas inte när pension fastställs på grundval av avslutade anställningar.

12 §

Särskild ålder för ålderspension

En anställd har rätt till ålderspension enligt denna lag om han eller hon före 65 års ålder har fått ålderspension som för tiden före den 1 januari 1995 med tillämpning av 10 § 2 mom. lagen om statens pensioner (280/1966) eller motsvarande bestämmelser har fastställts med stöd av

- 1) lagen om införande av denna lag (/),
- 2) lagen om statens pensioner eller lagstiftning i anslutning till den,
- 3) 7 § 1 mom. 8 punkten i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) eller den i 9 punkten i nämnda lagrum avsedda pensionsstadgan,
- 4) Finlands Banks pensionsstadga,
- 5) pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966),
- 6) lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969), eller
- 7) lagstiftningen om det pensionsskydd som i tillämpliga delar i överensstämmelse med bestämmelserna om statens pensioner skall finansieras av landskapet Åland.

För erhållande av ålderspension med stöd av 1 mom. förutsätts att den anställdes kommunala anställning har upphört. Som ålder för ålderspension betraktas då pensionsåldern enligt de bestämmelser som nämns i 1 mom.

13 §

Förtida ålderspension

En anställd har rätt att få sin ålderspension i form av förtida ålderspension tidigast fem år innan åldern för ålderspension uppnås. På grund av tidigareläggningen minskas pensionen med

en förtidsminskning. På förtida ålderspension tillämpas i övrigt vad som i denna lag bestäms om ålderspension.

14 §

Deltidspension

En anställd som har fyllt 58 år har rätt att få deltidspension förutsatt att

- 1) han eller hon inte får arbetspension,
- 2) han eller hon innan deltidspensionen inleds har haft av denna lag omfattad oavbruten tjänstgöring minst sex månader och att han eller hon under de fem sista åren omedelbart innan deltidspensionen börjar löpa har haft en eller flera pensionsgrundande anställningar i totalt minst tre år; under denna tid skall den anställda ha haft sådan heltidsanställning där den i denna lag avsedda arbetsinkomsten eller arbetsinkomsten i en anställning som avses i denna lag och i anställning eller verksamhet som lyder under någon annan arbetspensionslag sammanlagt är minst 4 gånger 15,14 euro i månaden,
- 3) den återstående tiden beaktas som pensionsgrundande tid på grundval av hans eller hennes anställning, om han eller hon vid deltidspensionens begynnelsepunkt hade blivit arbetsförmögen,
- 4) arbetstiden och förvärvsinkomsten i anställningen har minskat i deltidsarbetet så att förvärvsinkomsten i arbete som omfattas av arbetspensionslagarna är sammanlagt minst 35 procent och högst 70 procent av den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt 43 §, dock minst 15,14 euro i månaden; minskningen i arbetstiden får inte skilja sig väsentligt från nedgången i förvärvsinkomsterna, och
- 5) han eller hon inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd, i dessa sex veckor inräknas inte semester eller annan därmed jämförbar tid, och inte heller tid för vilken han eller hon får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/1963).

Familjevårdare anses dock ha heltidsanställning enligt 1 mom. 2 punkten, om den genomsnittliga arbetsförtjänsten i verksamhet som omfattas av arbetspensionslagarna är sammanlagt minst 3,5 gånger 15,14 euro i månaden. Det förutsätts inte att arbetstiden minskas.

Om en anställd i samband med kommunaliseringen av verksamheten har övergått från tjänstgöring hos staten till tjänstgöring hos ett medlemsamfund, skall den statliga tjänstgöring som föregått kommunaliseringen beaktas när den i 1 mom. 2 punkten nämnda tidsperioden om sex månader och tre år räknas ut.

De belopp som nämns i denna paragraf motsvarar 1966 års indextal 142.

15 §

När deltidspension upphör och börjar på nytt

Deltidspensionen dras in, om den anställda inte längre uppfyller villkoren för att få deltidspension. Om invalid- eller arbetslöshetspension beviljas för samma tid som deltidspension har betalats, betraktas deltidspensionen som en delbetalning av invalid- eller arbetslöshetspensionen.

Om deltidspensionen har dragits in i enlighet med 1 mom., har den anställda rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren för pensionen. Om deltidspensionen börjar på nytt inom sex månader efter att den tidigare deltidspensionen upphörde, beviljas pensionen enligt tidigare grunder, om inte något annat följer av 44 §.

16 §

Ändring av deltidspension till ålderspension

Förutsättningen för att en anställd som får deltidspension skall få ålderspension är att deltidsarbetet har upphört och att han eller hon innan deltidspensionen upphör och deltidsarbetet slutar har uppnått åldern för ålderspension.

17 §

Yrkesinriktad rehabilitering

För att förhindra arbetsoförmåga eller förbättra arbets- och förvärvsförmågan kan en anställd ges yrkesinriktad rehabilitering.

Som yrkesinriktad rehabilitering kan tillhandahållas

- 1) rådgivning,
- 2) rehabiliteringsundersökningar,
- 3) utbildning som leder till arbete och yrke,
- 4) arbetsträning,
- 5) näringsunderstöd, samt
- 6) medicinsk rehabilitering som stöder yrkesinriktad rehabilitering.

Yrkesinriktad rehabilitering kan ges en anställd för vilken också den återstående tiden skulle beaktas såsom berättigande till pension när pensionen fastställs enligt denna lag, om arbetsoförmågan börjat vid den tidpunkt då rehabiliteringsbeslutet fattades. Yrkesinriktad rehabilitering kan också ges en anställd som när beslutet fattas får heffektiv pension enligt denna lag.

18 §

Rehabiliteringspenning

En anställd som inte får pension har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon är förhindrad att sköta sitt förvärvsarbete till följd av yrkesinriktad rehabilitering.

Rehabiliteringspenning kan också betalas för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början, likväl för högst tre månader per kalenderår. Detsamma gäller tiden mellan skilda rehabiliteringsperioder.

Rehabiliteringspenning kan också betalas för längre tid än den som nämns i 2 mom., om det är motiverat för tryggnad av att rehabiliteringen framskrider.

19 §

Rehabiliteringsunderstöd

Till den som fått rehabiliteringspenning kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövt för att han eller hon skall kunna sysselsättas.

20 §

Rehabiliteringstillägg

Om en anställd enligt beslut av den kommunala pensionsanstalten ges rehabilitering enligt 17 § 2 mom. 2—4 eller 6 punkten, betalas ett rehabiliteringstillägg till invalidpensionen och det i 25 § avsedda rehabiliteringsstödet. Rehabiliteringstillägg betalas också om motsvarande beslut har meddelats av någon annan pensionsanstalt som betalar arbetspension.

21 §

Särskilda kostnader

Till en anställd kan betalas ersättning för de nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har medfört.

22 §

Säkerställande av rehabiliteringsmöjligheterna

Innan den kommunala pensionsanstalten fattar beslut om invalidpension skall den vid behov se till att sökandens möjligheter till rehabilitering har retts ut. Avslås pensionsansökan, skall pensionsanstalten vid behov hänvisa sökanden till rehabilitering eller andra tjänster som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Pensionsanstalten skall vidare iaktta lagen om rehabiliteringssamarbete (604/1991).

23 §

Förmåner vid arbetsoförmåga

Anställda och förtroendevalda har på grund av nedsatt arbetsförmåga rätt till invalidpension

eller i 25 § avsett rehabiliteringsstöd och anställda till individuell förtidspension på det sätt som bestäms i denna lag. Invalidpension och individuell förtidspension beviljas tills vidare och rehabiliteringsstöd för viss tid.

24 §

Invalidpension

En anställd och förtroendevald har rätt att få invalidpension

1) om han eller hon, medan en anställning som omfattas av denna lag pågått, på grund av sjukdom, lyte eller skada har blivit oförmögen att sköta sin tjänst eller utföra sitt arbete; om han eller hon dock fortsätter att arbeta bedöms rätten till invalidpension enligt 2 punkten, eller

2) om hans eller hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada kan bedömas vara nedsatt med minst två femtedelar och den nedsatta arbetsförmågan eller arbetsoförmågan enligt 1 punkten, med beaktande av den tid som förflutit från det den började, kan antas fortgå utan avbrott minst ett år, eller

3) om han eller hon, sedan en anställning som omfattas av denna lag upphört, på grund av ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagarkerksamhet beviljats invalidpension enligt någon arbetspensionslag.

Vid bedömningen av sådan nedgång i arbetsförmågan som avses i 1 mom. 2 punkten beaktas den anställdes eller den förtroendevaldes återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant till buds stående arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra med hänsyn till sin utbildning, tidigare verksamhet, ålder och boendeförhållanden samt andra därmed jämförbara omständigheter. Vid varierande arbetsförmåga beaktas de årliga inkomsterna.

Utöver vad som i 1 och 2 mom. bestäms om faktorer som skall beaktas vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt skall ett för en anställd eller förtroendevald påfrestande och slitsamt arbete samt arbetets krävande natur och ansvarsfullhet beaktas vid bedömningen av rätt till invalidpension för en anställd och förtroendevald som fyllt 60 år, och har en lång för-

värvsarbetskarriär, om dessa faktorer i kombination med sjukdom, lyte eller skada gör det oskäligt att fortsätta att arbeta.

Förorsakas arbetsoförmågan av sjukdom, lyte eller skada som den anställda hade när en anställning som omfattas av denna lag började, är han eller hon berättigad till invalidpension på grundval av denna anställning endast om arbetsoförmågan inträtt tidigast ett år efter anställningens början.

För att en förtroendevald skall ha rätt till invalidpension förutsätts i fråga om pension som baserar sig på förtroendeuppdrag dessutom att förtroendeuppgiften har upphört.

25 §

Rehabiliteringsstöd

Rehabiliteringsstöd beviljas för främjande av den anställdes eller den förtroendevaldes rehabilitering för en så lång tid som han eller hon beräknas vara arbetsoförmögen på det sätt som avses i 24 §. När rehabiliteringsstöd beviljas skall den kommunala pensionsanstalten se till att en vård- eller rehabiliteringsplan har uppgjorts för den anställda eller den förtroendevalde.

Rehabiliteringsstöd kan beviljas en arbetsoförmögen anställd eller förtroendevald även för den tid beredningen av vård- eller rehabiliteringsplanen pågår.

Vad som på något annat ställe i denna eller någon annan arbetspensionslag bestäms om invalidpension och mottagare av sådan pension skall tillämpas på rehabiliteringsstöd och mottagare av sådant stöd.

26 §

Full invalidpension och delinvalidpension

Invalidpension beviljas antingen som full invalidpension eller som delinvalidpension. Full invalidpension beviljas till en anställd och förtroendevald som har blivit oförmögen att sköta sin tjänst eller utföra sitt arbete eller vars arbets-

förmåga är nedsatt på det sätt som avses i 24 § med minst tre femtedelar. I annat fall beviljas invalidpensionen i form av delinvalidpension.

27 §

Förvägran eller minskning av invalidpension

Invalidpension skall förvägras eller minskas, om den anställde eller den förtroendevalde uppsåtligen förorsakat sin arbetsoförmåga.

Invalidpensionen kan också minskas, om den anställde eller den förtroendevalde har förorsakat sin arbetsoförmåga genom grov oaktsamhet eller ådragit sig sjukdom, lyte eller skada genom en brottslig handling eller om han eller hon utan godtagbart skäl inte har samtyckt till undersökning som har föreskrivits och bekostas av den kommunala pensionsanstalten eller vård som föreskrivits av läkare, med undantag av undersöknings- eller vårdåtgärder som skall anses livsfarliga. Likaså kan pensionen minskas, om arbetsoförmågan förorsakas av missbruk av alkohol eller andra rusmedel och den anställde eller den förtroendevalde vägrar att söka vård som bekostas av pensionsanstalten.

28 §

Effekter av förändrad arbetsförmåga

Pensionens belopp justeras på ansökan eller på den kommunala pensionsanstaltens initiativ, om en invalidpensionstagares arbetsförmåga förändras så att förändringen enligt 26 § inverkar på pensionens storlek, och förändringen med beaktande även av den tid som redan har förflutit antas bli bestående under åtminstone ett år. Justeringen görs från början av den månad som närmast följer på förändringen, om inte något annat följer av 112 §. Pensionen minskas dock inte för den tid för vilken den redan har utbetalats och höjs inte för längre tid än sex månader före den kalendermånad som närmast följer på ansökan om justering eller pensionsanstaltens justeringsåtgärder.

Indragen invalidpension kan betalas ut i form av delinvalidpension även för kortare tid än ett

år. Delinvalidpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 20 §.

29 §

Indragning av invalidpension eller avbrytande av utbetalningen av pensionen

Invalidpensionen skall indras eller utbetalningen av den avbrytas, om

1) pensionstagaren konstateras vara förmögen att utföra förvärvsarbete och om sådant arbete står pensionstagaren till buds som med beaktande av hans eller hennes ålder, yrkeskunskap och övriga omständigheter bör anses vara lämpligt och trygga en skälig försörjning, eller om

2) han eller hon utan giltig orsak vägrar att delta i rehabilitering eller utbildning.

30 §

Återgångspenning

En anställd vars heffektiva rehabiliteringsstöd har upphört, kan för återgång till arbetslivet beviljas en återgångspenning som är lika stor som pensionen för en tid av högst tre månader. Om han eller hon senare beviljas pension för samma tid, avdras återgångspenningen från pensionen.

31 §

Ändring av delinvalidpension till individuell förtidspension eller arbetslöshetspension

Delinvalidpension ändras på ansökan av pensionstagaren till individuell förtidspension från ingången av månaden närmast efter den under vilken pensionstagaren har uppfyllt villkoren för individuell förtidspension. Ändringen görs dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer på ansökan om individuell förtidspension.

Uppfyller en anställd som får delinvalidpension villkoren för erhållande av arbetslöshetspension, ändras pensionen på ansökan till arbets-

löshetspension. Pensionsbeloppet är då lika stort som den invalidpension som han eller hon skulle ha fått om delinvalidpensionen hade ändrats till full invalidpension. Den i 49 § 1 mom. avsedda pensionsdelen för återstående tid läggs dock inte till arbetslöshetspensionen, men arbetslöshetspensionen fastställs till minst lika stort belopp som delinvalidpensionen. Om arbetslöshetspension beviljas för samma tid som delinvalidpension har betalats, betraktas delinvalidpensionen som en delbetalning av arbetslöshetspensionen. I övrigt gäller i fråga om nämnda arbetslöshetspension vad som bestäms i 109 § 1 och 3 mom.

32 §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Då en invalidpensionstagare uppnår åldern för ålderspension, ändras invalidpensionen till ålderspension.

33 §

Individuell förtidspension

En anställd som är född före 1944 och som har fyllt 58 år har rätt att få individuell förtidspension, om hans eller hennes arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta med sitt förvärvsarbete.

Då de i 1 mom. nämnda arbetsförhållandena bedöms skall även beaktas de särskilda krav som bör ställas på vissa uppgifter till följd av den offentliga förvaltningens speciella natur och som hänför sig till den allmänna säkerheten, den anställdes egen säkerhet eller det ansvar som med hänsyn till ett allmänt intresse är förbundet med arbetet.

Ett villkor för individuell förtidspension är att den anställda har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i en arbetspensionslag eller att

hans eller hennes månatliga förvärvsinkomst av dessa arbeten kan uppskattas understiga 15,14 euro. Beloppet motsvarar 1966 års indextal 142. Vidare förutsätts att återstående tid kan beaktas vid fastställande av individuell förtidspension.

Om den anställda får ålderspension med stöd av någon annan arbetspensionslag, förutsätts inte att återstående tid beaktas.

En anställd har rätt till individuell förtidspension även om han eller hon sedan anställningen upphört har beviljats individuell förtidspension enligt en arbetspensionslag på grundval av ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagaverksamhet.

Beträffande individuell förtidspension och mottagare av individuell förtidspension gäller med nedan nämnda undantag vad som bestäms om invalidpension och invalidpensionstagare.

34 §

Förvärvsarbets inverkan på individuell förtidspension

Om den som får individuell förtidspension börjar förvärvsarbete, och därav enligt 48 § 2 mom. följer att pensionen skall betalas enligt samma belopp som delpension eller att den inte alls får utbetalas, ändrar den kommunala pensionsanstalten pensionsbeloppet eller avbryter pensionsutbetalningen räknat från följande möjliga betalningsperiod. I dessa fall kan pensionsanstalten återkräva de pensionsrater som har betalats utan grund räknat från det att pensionstagaren började förvärvsarbete.

När arbetet upphör eller minskar så att den anställda har rätt till individuell förtidspension till fullt belopp eller enligt samma belopp som delpension, börjar vilande individuell förtidspension utbetalas räknat från ingången av den kalendermånad som närmast följer på ansökan. Av undantagsskäl kan pensionen betalas retroaktivt, för högst ett år före den månad som följer på ansökan.

Vilande individuell förtidspension kan på ansökan av pensionstagaren dras in räknat från ingången av den månad som närmast följer på ansökan. Om krav på ny utbetalning av vilande in-

dividuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att förtidspensionen upphör vid utgången av denna tid.

35 §

Indragning av individuell förtidspension

Individuell förtidspension indras, om pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för individuell förtidspension. Likaså indras den individuella förtidspensionen, om den har beviljats enligt 33 § 5 mom. och den pension som utgör grunden för dess beviljande indras.

36 §

Arbetslöshetspension

En långvarigt arbetslös anställd som har fyllt 60 år är berättigad till arbetslöshetspension, förutsatt att

1) han eller hon under de 15 kalenderår som omedelbart föregått dagen för pensionsfallet under sammanlagt minst fem år har intjänat pension enligt en arbetspensionslag; på grundval av arbetsinkomsterna i arbetsavtalsförhållanden som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) beaktas intjänandetiden härvid så som anges i 4 § 6 mom. i nämnda lag,

2) han eller hon visar upp ett av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han eller hon enligt 6 kap. 7 eller 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) inte längre har rätt till arbetslöshetsdagpenning, och att

3) han eller hon visar upp ett av Arbetskraftsmyndigheten utfärdat intyg över att han eller hon är arbetslös arbetssökande vid en Arbetskraftsbyrå och att sådant arbete inte kan anvisas som han eller hon inte kan vägra ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Pensionsfallet anses ha inträffat den dag då den anställda uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom.

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. När en mottagare av arbetslöshetspension uppnår åldern för ålderspension, ändras arbetslöshetspensionen till ålderspension.

Beträffande arbetslöshetspension och mottagare av arbetslöshetspension gäller med nedan nämnda undantag i tillämpliga delar vad som bestäms om invalidpension och invalidpensionstagare.

37 §

Avbrott i utbetalningen av arbetslöshetspension

Arbetslöshetspension utbetalas inte

1) för en kalendermånad under vilken pensionstagaren på grund av vistelse utomlands eller av annan motsvarande orsak inte kan ta emot arbete,

2) för en kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärvsarbete och därvid per månad förtjänar minst två gånger 15,14 euro; beloppet motsvarar 1966 års indextal 142, eller

3) för den kalendermånad som följer på den under vilken pensionstagaren vägrat ta emot av Arbetskraftsmyndigheten anvisat arbete som omfattas av en arbetspensionslag och som fortgår minst en månad.

38 §

Tidpunkten för avbrott i och återupptagande av utbetalningen av arbetslöshetspension

Sedan den kommunala pensionsanstalten fått kännedom om en omständighet på grund av vilken pension inte skulle få utbetalas enligt 37 §, skall pensionsanstalten avbryta utbetalningen av pensionen från ingången av följande möjliga betalningsperiod, om orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger.

Avbruten arbetslöshetspension börjar på ansökan utbetalas på nytt räknat från den tidpunkt från vilken den anställda har rätt att få pension. Pension betalas dock inte retroaktivt för längre

tid än sex månader före ansökan eller för den kalendermånad som följer på vägran som avses i 37 § 3 punkten. Till ansökan skall fogas ett i 36 § 1 mom. 3 punkten avsett intyg av Arbetskraftsmyndigheten. Har ansökan om att utbetalning av avbruten pension skall återupptas likväl inte gjorts inom ett år från avbrottet, anses pensionen utan särskilt beslut ha upphört vid tidpunkten för avbrottet.

39 §

Ändring av arbetslöshetspension till invalidpension eller ålderspension

Om den som får arbetslöshetspension uppfyller villkoren för erhållande av invalidpension, ändras pensionen på ansökan till invalidpension räknat från ingången av närmast följande möjliga förfallomånad. Full invalidpension fastställs härvid till samma belopp som den utbetalda arbetslöshetspensionen.

Om den arbetslöshetspension som ändras till ålderspension var heffektiv pension enligt 49 § 2 mom., läggs pensionsdelen för återstående tid till ålderspensionen. Förfarandet är detsamma när en arbetslöshetspension med stöd av 1 mom. har ändrats till invalidpension och invalidpensionen senare ändras till ålderspension.

4 kap.

Fastställande av pensioner

40 §

Tillväxtprocent

Pensionsbeloppet är 1/8 procent av pensionslönen per månad

1) för den tjänstgöringstid som berättigar till pension,

2) till den del återstående tid inräknas i den till pension berättigande tiden, samt

3) till den del sådan tid för vilken den anställde har fått heffektiv pension medräknas i den till pension berättigande tiden.

Det pensionsbelopp som uträknas enligt 1 mom. 1 punkten är dock 1/6 procent per månad från ingången av den kalendermånad som följer på den då den anställde fyllde 55 år.

Det pensionsbelopp som uträknas enligt 1 mom. 2 och 3 punkten är dock

1) 1/10 procent per månad till den del återstående tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att den anställde fyllde 50 år fram till det han eller hon fyller 60 år, och

2) 1/15 procent per månad till den del återstående tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att den anställde fyllde 60 år.

41 §

Intjänande av pension på grundval av förtroendeupdrag

En förtroendevald tjänar in en pension om 1,5 procent för varje kalenderår för de ersättningar för inkomstbortfall och separata arvoden för viss tid som ett medlemsamfund utbetalat under ett år. Pensionen fastställs för varje helt kalenderår för vilket ersättningar för inkomstbortfall och separata arvoden har utbetalats.

När invalidpension fastställs för en förtroendevald beaktas inte återstående tid.

42 §

Förtidsminskning

Beviljas pensionen i form av förtida ålderspension, minskas pensionen med 0,4 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av den månad som följer på den då åldern för ålderspension uppnås. Minskningen beräknas på den enligt 76 § samordnade pension som den anställde har tjänat in fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

43 §

Deltidspensionens belopp

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 3 eller 4 mom., 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade förvärvsin-

komsten och förvärvsinkomsten av deltidssarbetet.

När deltidspensionen fastställs, betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst pensionslönen i den anställning, på grundval av vilken den återstående tiden skulle beaktas när pensionen fastställs, om den anställda hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar. Om anställningen har avslutats med stöd av 66 §, anses den dock vid tillämpningen av denna paragraf ha fortgått utan avbrott.

Har den anställda före deltidssarbetet samtidigt varit i två eller flera sådana förvärvsarbeten som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten och som omfattas av en arbetspensionslag, räknas deltidspensionens belopp på den skillnad som erhålls genom att det från totalbeloppet av de i 1 mom. avsedda förvärvsinkomsterna av nämnda arbeten dras av totalbeloppet av förvärvsinkomsterna under tiden för deltidssarbetet. Skillnaden delas i förhållande till sänkningarna av förvärvsinkomsten i delar i enlighet med de arbetspensionslagar med stöd av vilka den anställda har rätt till deltidspension, dock högst upp till det belopp som motsvarar den inkomstsänkning som inträffat inom ramen för respektive arbetspensionslag.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den samordnade arbetspension som den anställda har intjänat innan deltidspensionen börjar. Om den anställda har rätt till deltidspension också enligt någon annan arbetspensionslag och den nämnda gränsdragningen minskar deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar och i proportion till de pensionsrättigheter som intjänats enligt dem. Med sådan pension kan jämföras en motsvarande förmån som intjänats i en främmande stat eller i tjänst hos en internationell organisation. Om uppgifter inte fås om nämnda förmån, kan som pension som skall beaktas vid beräkningen av maximibeloppet användas en sådan teoretisk pension som tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren skulle ha tjänat in om hans eller hennes på arbetet i en främmande stat baserade försäkrings-tid skulle ha varit tjänstgöring som omfattats av denna lag.

44 §

Omräkning av deltidspensionens belopp

Deltidspensionens belopp omräknas, om det har inträffat en sådan förändring i deltidspensionstagarens förvärvsinkomster under tiden för deltidssarbete som på ett avsevärt sätt avviker från den allmänna löneutvecklingen.

45 §

Rehabiliteringspenningens belopp

Rehabiliteringspenningens belopp bestäms på basis av de pensioner enligt arbetspensionslagarna som den anställda skulle ha rätt till om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen så att han eller hon fått rätt till full invalidpension vid den tidpunkt då rehabiliteringsbeslutet fattades. Rehabiliteringspenningen motsvarar summan av nämnda pensioner, förhöjd med 33 procent.

46 §

Rehabiliteringstilläggets belopp

Rehabiliteringstillägget är 33 procent av det enligt 76 § samordnade beloppet av rehabiliteringsstödet eller invalidpensionen. Tillägget betalas för de kalendermånader under vilka rehabiliteringen pågår.

47 §

Beloppet av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

Sådant rehabiliteringsunderstöd enligt prövning som avses i 19 § uppgår högst till rehabiliteringspenningen uträknad för sex månader. Understödet fastställs som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera poster. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning betalas inte för den tid under vilken den anställda har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller till arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

48 §

Beloppet av delinvalidpension och individuell förtidspension

Delinvalidpensionen utgör hälften av den pension som intjänats enligt 40 §.

Individuell förtidspension beviljas till beloppet av full invalidpension. Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärvsarbete och härvid förtjänar minst 15,14 euro i månaden, kan den individuella förtidspensionen betalas i form av delpension som är lika stor som delinvalidpensionen. Beloppet motsvarar 1966 års indextal 142. Överstiger pensionstagarens förvärvsinkomster 3/5 av pensionslönen, utbetalas pensionen inte utan lämnas vilande.

49 §

Arbetslöshetspensionens belopp

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag som skulle ha beviljats den anställde, om han eller hon vid tidpunkten för pensionsfallet hade varit berättigad till invalidpension. Härvid läggs dock varken den pensionsdel som grundar sig på den återstående tiden eller det arbetspensionstillägg som enligt 50 § skall räknas in i pensionen (*pensionsdelen för återstående tid*) till arbetslöshetspensionen.

Om den anställde vid tidpunkten för pensionsfallet enligt 1 mom. skulle ha rätt till återstående tid i enlighet med 53—56 §, betraktas den arbetslöshetspension som beviljats honom eller henne som heffektiv pension. Om den arbetslöshetspension som avses ovan ändras till invalidpension med stöd av 39 §, betraktas även sådan invalidpension som heffektiv pension.

50 §

Arbetspensionstillägg

Annan pension än deltidspension höjs med ett arbetspensionstillägg, om den anställde har fått

1) inkomstrelaterad dagpenning med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa antingen såsom löntagare enligt nämnda lag eller såsom i 1 kap. 6 § i nämnda lag avsedd person som idkar företagsverksamhet, dock inte i 5 kap. 12 § i nämnda lag avsedd dagpenning som grundar sig på tilläggsförsäkring,

2) förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

3) utbildningsdagpenning enligt 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

4) vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), eller

5) rehabiliteringspenning enligt en arbetspensionslag eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsbestämmelserna inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som tillägg till pensionen.

En förmån som nämns i 1 mom. berättigar inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats

1) för tiden före ingången av det kalenderår under vilket den anställde har fyllt 23 år,

2) för tiden före det kalenderår under vilket den anställde första gången har varit i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller i företagarkerksamhet enligt en arbetspensionslag, eller för det nämnda kalenderåret,

3) för det kalenderår under vilket den anställde har varit i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller i företagarkerksamhet enligt en arbetspensionslag, om inte den anställde under samma kalenderår har tjänat in lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränobelopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag, eller

4) för det år under vilket pensionsfallet inträffar.

Arbetspensionstillägget beräknas så att 80 procent av pensionens belopp multipliceras

med det antal månader för vilka en i 1 mom. nämnd förmån har betalats (*förmånsmånader*), varefter produkten divideras med det tal som erhålls då antalet förmånsmånader subtraheras från antalet sådana fulla månader som ingår i tiden från det den anställda har fyllt 23 år, dock tidigast räknat från den 1 juli 1962, tills han eller hon uppnår 65 års ålder. Förmånsmånaderna bestäms särskilt för varje förmånsslag såsom fulla månader på basis av det sammanlagda antalet sådana dagar för vilka den anställda har fått en förmån som enligt 1 mom. berättigar till arbetspensionstillägg. När förmånsmånaderna bestäms, används som divisor för dagarna beträffande varje förmånsslag det antal dagar för vilka förmånen i genomsnitt högst kan betalas per månad.

I fråga om en anställd som har fått jämkad arbetslöshetsdagpenning enligt 4 kap. 1 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa används såsom antal arbetslöshetsdagar det antal fulla dagar som motsvarar de uppburna dagpenningarna. Samma förfarande skall iakttas, om någon annan förmån som nämns i 1 mom. har utbetalats på något annat sätt än som motsvarande full dagpenning.

51 §

Tjänstgöring som berättigar till pension och pensionstillväxten under tiden för deltidspension

Såsom till pension berättigande tid räknas tjänstgöringstiden från och med 23 års ålder.

För en anställd som har uppburit deltidspension utökas ålderspensionen för tiden i deltidspension med ett belopp som för varje månad under vilken den anställda har fått deltidspension är 1/16 procent av pensionslönen, och invalidpensionen utökas på motsvarande sätt med ett belopp enligt 40 § 1 mom. Som pensionslön beaktas den skillnad i förvärvsinkomsterna på grundval av vilken deltidspensionen har bestämts.

52 §

Avbrott i anställningen

Såsom till pension berättigande tid räknas inte

1) den tid under vilken den anställda fullgjort värnplikt i aktiv tjänst,

2) hela den tid avbrottet varat, om anställningen och lönebetalningen varit avbrutna i en följd över ett år,

3) hela den tid avbrottet varat, om anställningen och lönebetalningen varit avbrutna minst en månad och den anställda under denna tid utfört arbete som omfattas av någon arbetspensionslag eller motsvarande utländskt pensionsskydd, och

4) den tid under vilken den anställda omedelbart innan han eller hon börjat få ålderspension efter uppnådd ålder för ålderspension uteblivit från sin anställning av annan orsak än semester eller sjukledighet.

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom. 2 och 3 punkten räknas som pensionstid den tid under vilken anställningen varit avbruten utan lön, om särskild moderskapsledighet eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet infaller under tiden för avbrottet och den anställda har fått eller skulle ha haft rätt till särskild moderskapspenning eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen för tiden för avbrottet. Till pension berättigar likaså tid under vilken anställningen varit avbruten utan lön och för vilken den anställda har fått rehabiliteringspenning med stöd av en arbetspensionslag, statskontorets anvisningar för tidig rehabilitering eller lagen om rehabiliteringspenning, eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av rehabiliteringsbestämmelserna inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pensionen.

Vid tillämpningen av 1 och 2 mom. betraktas som lön även dagpenning som ett medlemssamfunds sjukförsäkringslag betalat utöver förmåner enligt sjukförsäkringslagen.

53 §

Återstående tid

Som pensionstid för invalidpension räknas även återstående tid, under förutsättning att

1) arbetsoförmågan har börjat innan 360 dagar har förflutit efter det att en anställning eller deltidspension enligt denna lag har upphört (*efterkarenstid*),

2) den anställda under det år då arbetsoförmågan började och de omedelbart föregående tio kalenderåren i minst 12 månader har haft förvärvsarbete som omfattas av sådant i Finland anordnat arbetspensionsskydd som avses i en arbetspensionslag, och

3) den anställda innan arbetsoförmågan började har bott i Finland i minst fem år.

Den kommunala pensionsanstalten kan av särskilda skäl besluta att det i 1 mom. 3 punkten föreskrivna kravet på boende inte skall tillämpas.

När den i 1 mom. 2 punkten nämnda tiden om 12 månader räknas ut betraktas som till pension berättigande tid också en sådan kalendermånad under vilken den anställda har haft sådana inkomster som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, dock under förutsättning att inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det belopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag. En kalendermånad under vilken den anställda har haft sådana inkomster som avses i lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) beaktas på motsvarande sätt, om inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det belopp som nämns i 3 § 2 mom. i den sistnämnda lagen.

54 §

Förlängd efterkarenstid

Vid beräkning av den efterkarenstid som avses i 53 § 1 mom. 1 punkten beaktas inte de dagar då den anställda

1) har haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/1979),

2) har fått utbildningsdagpenning enligt 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

3) har fått förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice,

4) har fått dagpenning eller arbetsmarknadsstöd för högst 180 dagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dock sammanlagt högst för ett antal dagar som motsvarar det maximala som nämns i 6 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

5) har fått rehabiliteringspenning enligt en arbetspensionslag eller enligt lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsbestämmelserna inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, eller

6) har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen under de tre senaste åren innan sådan arbetsoförmåga som avses i denna lag började; med dessa dagar jämställs dagar för vilka dagpenning hade betalats om inte den anställda hade fått i 27 § 1 mom. sjukförsäkringslagen angiven motsvarande ersättning för arbetsoförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada med stöd av någon annan lag.

55 §

Tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Har en anställd fått arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan den efterkarenstid som avses i 53 och 54 § har förflutit efter det att anställningen upphörde, skall den återstående tiden räknas som till pension berättigande tid när invalidpension som beviljas på grundval av denna anställning fastställs.

56 §

Tid för vård av barn

Den återstående tiden räknas som till invalidpension berättigande tid även på grundval av en sådan anställning efter vars upphörande den anställda under tiden mellan den tidpunkt då den i 53—55 § avsedda efterkarenstiden har förflutit

och den tidpunkt då arbetsoförmågan börjat ha haft ett barn som är yngre än tre år och som avses i 83 §. Nämda tidsintervall får dock inte vara längre än nio år. Förutsättningen för att tiden skall berättiga till invalidpension är dock att

1) den anställda på grund av detta barn har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapension enligt sjukförsäkringslagen eller stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), och

2) den återstående tiden inte räknas som till pension berättigande tid enligt 53—55 §.

57 §

Fogande av återstående tid till anställningen

Återstående tid räknas som till pension berättigande på grundval av en anställning som har förgått minst sex månader.

Den återstående tiden räknas dock som till pension berättigande också på grundval av en anställning som varat kortare tid än sex månader, om den anställda inte på grundval av ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagarkerksamhet som har börjat före denna anställning har rätt till helegfektiv pension.

Om en anställd, sedan en anställning som givit rätt till återstående tid har upphört, senare på grundval av ett annat tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagarkerksamhet har blivit berättigad till helegfektiv pension, tillämpas 53—56 § inte på den tidigare anställningen. Den anställda anses härvid ha förvärvat ovan avsedda rätt till pensionskydd enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden vid den tidpunkt då hans eller hennes sammanlagda inkomst av anställningar som avses i nämnda lag, innan han eller hon drabbats av den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör huvudsaklig orsak till arbetsoförmågan, har uppgått till det gränsbelopp på minst 134,55 euro som förutsätts i 7 § 1 mom. i nämnda lag. Beloppet motsvarar 1962 års indextal 100.

58 §

Återstående tid och uppdragsavtal samt korta anställningar

Återstående tid läggs inte till avtalsförhållanden som nämns i 3 §, om en familjevårdare eller närståendevårdare är berättigad till helegfektiv pension på grundval av ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagarkerksamhet och den pensionslön som räknas ut på grundval därav är högre än pensionslönen av avtalsförhållandet enligt 3 §.

Återstående tid läggs inte heller till anställningar som varat kortare tid än en månad eller i vilka den genomsnittliga månadsinkomsten är mindre än 15,14 euro. Om den anställda dock inte har rätt till återstående tid enligt någon arbetspensionslag och hans eller hennes inkomster av de anställningar som avses i detta moment sammanlagt uppgår till minst 12 gånger 15,14 euro för de 360 dagar som föregick pensionsfallet, skall den återstående tiden beaktas i pension enligt denna lag. Pensionslönen för den återstående tiden är arbetsinkomsterna för de 360 dagarna i nämnda anställningar minskade med löntagarnas pensionsavgift och dividerade med 12. Beloppen motsvarar 1966 års indextal 142.

59 §

Tid med pension räknas som pensionsgrundande

Skall en anställd som tidigare erhållit helegfektiv pension senare beviljas pension på grund av ett nytt pensionsfall, räknas i fråga om den anställning till vilken återstående tid hänförde sig, såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken han eller hon efter fyllda 23 år hade rätt till den tidigare pensionen.

60 §

Pension på tidigare grunder

Pensionen fastställs enligt samma grunder som den tidigare pensionen, om en anställd som har fått heleffektiv pension senare beviljas pension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde. Förfarandet är detsamma, om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen.

Om heleffektiv pension enligt en arbetspensionslag beviljas på grund av ny arbetsoförmåga enligt samma grunder som den tidigare pensionen, beaktas den anställning som har fortsatt efter det att den tidigare pensionen upphörde inte såsom till pension berättigande.

Beviljas en anställd som har fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat när rehabiliteringsbeslutet fattades.

61 §

Anställningens början och slut

Vid tillämpningen av denna lag anses en anställning ha börjat när den anställda började utföra sitt arbete.

Anställningen anses ha upphört vid utgången av den dag, för vilken på basis av anställningen senast betalades lön innan anställningen avbröts eller arbetsoförmåga, deltidspension eller individuell förtidspension började.

Närmare bestämmelser om dagen då en anställning som berättigar till pension börjar och

om beräkning av anställningens längd i dagar utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

62 §

Fortlöpande anställning

En anställning anses inte vara avbruten när den anställda flyttar inom samma medlemssamfund till en annan anställning, om övergången sker direkt.

Anställningen anses inte heller vara avbruten på grund av att den kommunala indelningen förändrats, att ett medlemssamfunds inrättning, rörelse eller fastighet övergått i ett annat medlemssamfunds ägo eller att en viss del av ett medlemssamfunds verksamhet övertagits av ett annat medlemssamfund.

Tid som grundar sig på ett avtalsförhållande eller ett förtroendeuppdrag enligt 3 § skall dock inte kopplas samman med ett sådant tjänste- eller arbetsavtalsförhållande hos samma medlemssamfund som omedelbart föregått eller som omedelbart följt på nämnda tid.

63 §

Parallella anställningar

Står en anställd samtidigt i två eller flera tjänste- eller arbetsavtalsförhållanden till samma medlemssamfund, anses han eller hon dock när pensionen fastställs vara i endast en anställning, med undantag av den situation som avses i 11 § 2 mom.

Om en anställd samtidigt står både i ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande och ett i 3 § avsett uppdragsavtalsförhållande eller avtalsförhållande till ett medlemssamfund eller fullgör ett förtroendeuppdrag i medlemssamfundet, fastställs pensionen särskilt på grundval av tjänste- eller arbetsavtalsförhållandena och särskilt på grundval av uppdragsavtalsförhållandena, avtalsförhållandena och förtroendeuppdragen.

64 §

Gemensamt tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till olika medlemssamfund

Ett gemensamt tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till två eller flera medlemssamfund är en sådan anställning som avses i denna lag.

65 §

Tekniskt avbrytande av en anställning

Om en anställd såsom ordinarie betraktade arbetstid eller arbetstidsarrangemang förändras när anställningen har fortgått minst tre år och hans eller hennes arbetsinkomster samtidigt sjunker med minst en fjärdedel eller stiger med minst en tredjedel och om ändringen i arbetstiden eller arbetstidsarrangemangen inte är avsedd att vara tillfällig, betraktas anställningen som en särskild anställning från ingången av månaden efter det att förändringen i arbetstiden eller arbetstidsarrangemangen har skett (*tekniskt avbrott*). Anställningen avslutas emellertid inte, om det inte när pensionsfallet inträffar har förflutit två år räknat från den tidpunkt då ovan avsedda nya anställning började.

Vad som bestäms i 1 mom. tillämpas också om förändringen i arbetstiden har skett stegvis och arbetsinkomsterna av den anledningen har förändrats på det sätt som avses i 1 mom. under en period av högst tre år räknat från den första förändringen. När arbetsinkomsterna vid olika tidpunkter jämförs, justeras de i enlighet med 78 §.

66 §

Automatiskt avbrytande av en anställning

En anställning som fortgått i minst tio år avslutas vid utgången av det år då den anställda fyllt 54 år (*automatiskt avbrytande*). Om anställningen vid nämnda tidpunkt inte har fortgått tio år, avslutas den vid utgången av det år då tioårsgränsen nås.

Anställningen avslutas emellertid inte längre efter det år vid vars utgång det återstår två fulla

kalenderår till den anställdes ålder för ålderspension eller om anställningen avslutas eller pensionsfallet inträffar under det kalenderår som följer på avslutandet. Anställningen avslutas inte heller om den anställdes lön i den anställning som följer efter avbrytandet har nedgått av ett sådant undantagsskäl som har framkommit innan anställningen har avslutats, om förutsättningarna för tillämpning av pensionslön enligt prövning föreligger.

När den anställda fortsätter sin anställning efter ett i 1 mom. nämnt avslutande av anställningen anses den anställda vara i en ny anställning.

67 §

Begränsningar av tillämpningen av tekniskt och automatiskt avbrytande

Utan hinder av vad som i 65 och 66 § föreskrivs om avslutande av en anställning, anses anställningen ha fortgått utan avbrott vid tillämpning av 24 § 3 mom. i denna lag samt 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare. Vid tillämpning av 65 § anses anställningen ha fortgått utan avbrott utan hinder av vad som i 66 § föreskrivs om avslutande av en anställning.

68 §

Inkomster som skall beaktas i pensionslönen

När pensionslönen räknas ut bestäms arbetsinkomsten på samma grunder som tillämpas vid innehållning av förskottsskatt. Mötesarvoden, arvoden för föreläsningar eller föredrag av engångsnatur eller semesterersättning som betalas då en anställning upphör beaktas dock inte.

Om den anställda helt eller delvis får ersättning för sitt arbete i form av avgifter och lösen som tas ut hos enskilda och andra betalningskyldiga och den avlöning han eller hon får av medlemssamfundet av denna anledning är lägre än vad den på grund av uppdragets art eller annars skulle vara, skall dessa avgifter och lösen beaktas vid fastställandet av pensionslönen i enlighet med de grunder som medlemssamfundet fastställt.

69 §

Avdrag för löntagarnas pensionsavgift

Då pensionslönen räknas ut avdras från arbetsinkomsterna under respektive år ett belopp som motsvarar det i 133 § avsedda procenttal för löntagarnas pensionsavgift som fastställts för kalenderåret i fråga.

När löntagarnas pensionsavgift dras av skall 7 a § lagen om pension för arbetstagare iakttas i tillämpliga delar. Motsvarande avdrag görs också från förtroendevaldas ersättningar för inkomstbortfall och arvoden, från sådana arvoden som veterinärer får av andra än medlemssamfund och som enligt 14 § 1 mom. veterinärvårdslagen (685/1990) skall beaktas i pensionslönen och från avgifter och lösen som avses ovan i 68 § 2 mom.

70 §

Hur pensionslönen bestäms

Pensionslönen bestäms särskilt för varje anställning. Pensionslönen räknas ut på arbetsinkomsterna för de högst 10 sista kalenderåren före det år då anställningen upphörde (*urvalsår*). Det år då anställningen upphörde beaktas som ett urvalsår, om anställningen har fortgått under högst tre kalenderår. Då pensionslönen räknas ut justeras arbetsinkomsterna för urvalsåren i enlighet med 78 §.

Då pensionslönen räknas ut beaktas inte de urvalsår och motsvarande inkomster under vilka medeltalet av inkomsterna understiger 50 procent av medeltalet av arbetsinkomsterna för samtliga urvalsår. De år som på detta sätt lämnas obeaktade kan dock utgöra högst en tredjedel av antalet urvalsår.

Pensionslönen utgör medeltalet per månad av arbetsinkomsterna för de urvalsår som skall beaktas. När medeltalet per månad räknas ut divideras det sammanlagda beloppet av inkomsterna med antalet dagar som ingår i urvalsåren, varefter kvoten multipliceras med trettio. När medeltalet räknas ut avdras från anställningen de av-

brott i anställningen som inte berättigar till pension.

71 §

Uträkning av pensionslönen i vissa särskilda situationer

När pensionslönen räknas ut beaktas inte den tid för vilken den anställde har fått heffektiv pension.

Om anställningen upphör mitt under ett kalenderår på grund av ett tekniskt avbrytande eller övergång till deltidspension, räknas det år då anställningen upphör inte till urvalsåren. Om anställningen på grund av ett tekniskt avbrytande eller övergång till deltidspension börjar mitt under kalenderåret, räknas det år då anställningen börjar inte till urvalsåren. Om anställningen dock i ovan nämnda situationer har fortgått endast det år den börjat eller upphört, fastställs pensionslönen på grundval av inkomsterna under detta år.

Om anställningen har avbrutits automatiskt, anses den ändå vid tillämpningen av 70 § ha fortgått oavbrutet, om pensionens belopp blir större när det räknas ut på detta sätt. Om anställningen har avbrutits automatiskt, räknas det år då anställningen efter avbrytandet avslutas inte till urvalsåren för pensionslönen.

När pensionslönen bestäms anses i andra än ovan nämnda situationer vid övergång till invalidpension anställningen ha upphört vid utgången av den kalendermånad som föregick arbetsoförmågans inträdande. Som ett urvalsår beaktas dock härvid det kalenderår som föregick det år då arbetsoförmågan inträdde.

72 §

Uträkning av pensionslönen för barnavårdstid samt för tid med rehabiliteringsförmåner

Ingår i de kalenderår som avses i 70 § sådan oavlönad särskild moderskapsledighet, moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet som avses i 4 kap. 1 eller 3 § arbetsavtalslagen (55/2001) eller sådan rehabiliteringsförmånstid

enligt 52 § 2 mom. som fortgått utan avbrott minst en månad, uträknas pensionslönen med avvikelse från 70 § så att som urvalsår beaktas högst de tio sista av de kalenderår som inte inbegriper oavlönad tid av nämnda slag.

Ingår sådan oavlönad tid som nämns i 1 mom. i alla kalenderår under anställningen eller ingår inget av urvalsåren i de tio sista kalenderåren under anställningen, anses som pensionslön medeltalet av de inkomster som har erhållits under tiden i anställning och som motsvarar den stabiliserade inkomstnivån före anställningens upphörande.

Pensionslönen fastställs i enlighet med 70 och 73 §, om den blir större när den räknas ut på detta sätt.

73 §

Pensionslön enligt prövning

Om det av den anställdes eller förmånstagarens uppgifter framgår att pensionslönen av den anställdes eller förmånslåtarens anställning, av något undantagsskäl som yppat sig högst tio år före pensionsfallet, är lägre än hans eller hennes i enlighet med 70 § justerade pensionslön i samma anställning, innan sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kan anses som stabiliserad, anses som pensionslön av denna anställning den genomsnittliga inkomst som han eller hon hade haft om nämnda skäl inte hade funnits. Förutsättningen är att nämnda omständighet har minst 20 procents inverkan på pensionskyddet.

Om den anställda eller förmånstagaren lämnar en utredning som kan anses vara tillräcklig, iakttas 1 mom. även om undantagsskälet har yppat sig tidigare än tio år före pensionsfallet.

Om det framgår att pensionslönen av något undantagsskäl på det sätt som avses i 1 mom. är högre än den stabiliserade arbetsförtjänsten, kan pensionslönen sänkas på samma sätt.

Utan hinder av vad som i 65 § föreskrivs om avslutande av en anställning, anses anställningen vid tillämpningen av denna paragraf ha fortgått utan avbrott.

74 §

Minimibeloppet av pension som intjänats i korta anställningar

Om beloppet av den pension som den anställda intjänat på grundval av anställningar enligt 58 § 2 mom. samt av förtroendevaldas ersättningar för inkomstbortfall enligt 10 § 2 mom. vilka understiger 12 gånger 15,14 euro om året totalt understiger 1,68 euro per månad innan en samordning i enlighet med 76 § verkställts, berättigar dessa anställningar och ersättningar för inkomstbortfall inte till pension. Beloppet 15,14 euro motsvarar 1966 års indextal 142 och beloppet 1,68 euro 1997 års indextal 1791.

75 §

Begränsning av pension

Pensionen räknas ut särskilt för varje anställning. Pensionerna för de enskilda anställningarna sammanräknas. Pensionernas sammanlagda belopp får uppgå till högst 60 procent av den högsta pensionslönen i en sådan anställning där det ingår minst två år som berättigar till pension. Om det inte finns någon sådan anställning, får det sammanlagda beloppet uppgå till högst 60 procent av den högsta pensionslönen enligt denna lag. Har den anställda parallella anställningar som berättigar till pension enligt denna lag, skall pensionernas maximibelopp fastställas med beaktande av den pension som under den sammanfallande tiden har tjänats in i den anställning där pensionslönen är störst.

När det sammanlagda belopp som avses i 1 mom. räknas ut och när pensionslönen väljs beaktas inte den anställdes anställningar som avses i 58 § 2 mom.

76 §

Samordning

Vid samordning av pensioner iakttas i tillämpliga delar vad som bestäms i 8 och 8 a § lagen om pension för arbetstagare. Ny samordning görs under samma förutsättningar som ny

samordning enligt lagen om pension för arbetstagare.

Förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna beaktas vid samordningen sådan den är innan förtidsminskning gjorts.

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom., föranleder inte belopp som har utbetalats som engångsersättning och som pensionsanstalten fått kännedom om efter det pensionsbeslutet har givits någon ny samordning av pensionen och beloppet beaktas inte heller vid ny samordning som sker av andra orsaker.

77 §

Samordning av förtroendevaldas pension

Vid samordning av pension som en förtroendevald tjänat in betraktas som anställning varje kalenderår för vilket ersättningar för inkomstbortfall och separata arvoden har utbetalats och som pensionslön 1/12 av de årliga ersättningarna för inkomstbortfall och av de separata arvoden.

78 §

Indexförhöjning

När pensionen beviljas och 76 § tillämpas justeras pensionslönen enligt de indextal som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Pensionsbeloppet justeras på samma sätt som pensioner enligt lagen om pension för arbetstagare.

5 kap.

Familjepension

79 §

Rätt till familjepension

Om en anställd vid sin död hade rätt till eller fick pension enligt denna lag, har hans eller hennes förmånstagare rätt till familjepension efter

honom eller henne enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

80 §

Förmånstagare

Förmånstagare är en efterlevande make, en tidigare make och förmånslåtarens barn. Familjepension betalas i form av efterlevandepension och barnpension.

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död.

81 §

Efterlevande make

En efterlevande make har rätt till efterlevandepension

1) om han eller hon hade ingått äktenskap med förmånslåtarens innan denne hade fyllt 65 år, och

2) om han eller hon har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtarens.

Rätt till efterlevandepension har också en sådan efterlevande make vars äktenskap hade ingåtts innan den efterlevande maken fyllde 50 år och förmånslåtarens 65 år och, om äktenskapet hade varat minst fem år, förutsatt att

1) den efterlevande maken hade fyllt 50 år vid förmånslåtarens död, eller

2) den efterlevande maken hade fått invalidpension enligt en arbetspensionslag eller folkpensionslagen (347/1956) minst tre år.

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension, om ett barn som avses i 1 mom. har givits som adoptivbarn före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande maken adopterat efter förmånslåtarens död.

Har den efterlevande maken på grundval av ett tidigare äktenskap rätt att få familjepension som motsvarar pension enligt en arbetspensionslag, uppkommer inte rätt till ny familjepension.

82 §

Tidigare make

En tidigare make till förmånslåtare har rätt till familjepension, om förmånslåtare vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden eller annars enligt ett på ett tillförlitligt sätt i samband med äktenskapsskillnad uppgjort skriftligt avtal var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till honom eller henne. I fråga om en tidigare make och dennes rätt till familjepension gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om efterlevande make och dennes rätt till familjepension.

83 §

Barn

Rätt till barnpension vid förmånslåtarens död har ett barn, som inte har fyllt 18 år och som är

- 1) barn till förmånslåtare, eller
- 2) barn till den efterlevande maken och vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtare och den efterlevande maken.

Rätt till barnpension kan inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt. Barnpension skall alltid betalas till ett barn efter barnets egen förälder.

84 §

Grund för familjepension

Grunden för familjepensionen är den ålderspension eller fulla invalidpension som förmånslåtare fick vid sin död. Om förmånslåtare fick arbetslöshetspension eller sådan invalidpension som avses i 39 § 1 mom. utan tillägg för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension av förmånslåtare som utgör grund för familjepensionen.

Fick förmånslåtare inte sådan pension som nämns i 1 mom., uträknas beloppet av förmånslåtarens pension som om sådan arbetsoförmåga som hade medfört rätt till full invalidpen-

sion hade inträtt på dödsdagen, om inte förmånslåtare visar något annat.

I grunden för familjepensionen beaktas inte avdrag enligt 76 § som beror på samordning av förmånslåtarens pension.

85 §

Efterlevandepensionens belopp

Efterlevandepensionens belopp av grunden för familjepensionen är, om inte något annat följer av 2 mom. eller 87—90 §,

- a) 6/12, om förmånsåtare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,
- b) 5/12, om förmånsåtare är den efterlevande maken och två barn,
- c) 3/12, om förmånsåtare är den efterlevande maken och tre barn, samt
- d) 2/12, om förmånsåtare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtare fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 1 mom. blir lika stor som 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtare har betalat till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 84 §. Är också en efterlevande make förmånsåtare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner dock till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

86 §

Barnpensionens belopp

Barnpensionernas sammanlagda belopp av grunden för familjepensionen är, om inte något annat följer av 87 §,

- a) 4/12, om det finns ett barn,
- b) 7/12, om barnen är två,
- c) 9/12, om barnen är tre, samt
- d) 10/12, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna fördelas jämnt mellan de barn som är förmanstagare.

Är förmanstagarna barn som saknar båda föräldrarna, läggs till det sammanlagda beloppet av barnpensionerna 2/12 särskilt av båda förmansslåtarnas pensioner, förutsatt att inte efterlevande- och barnpensionerna tillsammans överstiger beloppet av förmansslåtarens pension. Får ett barn barnpension efter någon annan förmansslåtare än sin förälder, bestäms tillägget enligt de av förmansslåtarnas pensioner på grundval av vilka ett föräldralöst barn får sin barnpension. Tillägget fördelas jämnt mellan de nämnda föräldralösa barnen.

87 §

Samordning av familjepension

Vid samordning av familjepension iakttas i tillämpliga delar 8 och 8 a § lagen om pension för arbetstagare. Ny samordning görs under samma förutsättningar som ny samordning enligt lagen om pension för arbetstagare.

Samordnad familjepension fördelas på förmanstagarna enligt de proportioner som anges i 85 och 86 §.

88 §

Pensionsjämkning av efterlevandepension

När efterlevandepensionen fastställs, beaktas den efterlevande makens arbetspensioner (*pensionsjämkning*). Pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) och lagen om pension för företagare (468/1969) beaktas vid pensionsjämkningen till ett belopp som motsvarar minimivillkoren, och en delinvalidpension för en efterlevande make till ett belopp som motsvarar full invalidpension. Vid pensionsjämkningen kan också beaktas förmåner som betalas till den efterlevande maken från en främmande stat eller på grundval av tjänstgöring hos en internationell organisation och som motsvarar nämnda pension.

Har den efterlevande maken vid förmansslåtarens död fyllt 65 år eller får den efterlevande maken pension som nämns i 1 mom., förrättas pensionsjämkningen räknat från ingången av kalendermånaden efter förmansslåtarens död. I annat fall förrättas pensionsjämkningen räknat från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmansslåtarens död. Om likväl barn, som har rätt till barnpension efter förmansslåtaren, vid förmansslåtarens död bodde i samma hushåll som denne och den efterlevande maken, förrättas ingen pensionsjämkning förrän barnet eller, om det finns flera barn som har rätt till barnpension, det yngsta barnet fyller 18 år.

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärvsarbete och kommunala förtroendeuppdrag grundade pension den pension som hade beviljats om den efterlevande maken den dag då förmansslåtaren avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsförmögen att rätt till full invalidpension hade uppkommit. Detsamma gäller även motsvarande förmån från en främmande stat eller en internationell organisation. Om uppgifter inte fås om nämnda förmån, kan som nämnda på den efterlevandes förvärvsarbete grundade pension betraktas en sådan teoretisk pension som den efterlevande hade beviljats om försäkringstiden baserad på arbete i en främmande stat eller hos en internationell organisation hade varit tjänstgöring som omfattas av denna lag. När pensionen fastställs tillämpas dock inte 54—56 §, som förlänger den återstående tidens efterkarensd.

89 §

Pensionsjämkningsgrund

Efterlevandepensionen minskas vid pensionsjämkningen, om den efterlevande makens i 88 § nämnda pensioner överstiger pensionsjämkningsgrunden. Pensionsjämkningsgrunden är 42,89 euro per månad, om förmansslåtarens enligt 84 § beräknade pension och pensionerna enligt arbetspensionslagarna tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämkningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de

nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 21,44 euro men inte 42,89 euro. I övriga fall är pensionsjämningsgrunden 21,44 euro. Beloppen motsvarar 1966 års indextal 142.

Avdraget på grund av pensionsjämkningen är 50 procent av skillnaden mellan den efterlevande makens i 88 § nämnda pensioner och pensionsjämningsgrunden. Har den efterlevande maken rätt också till någon annan familjepension än den som avses i denna lag och som motsvarar pension enligt arbetspensionslagarna, avdras från efterlevandepensionen enligt denna lag ett belopp som utgör en lika stor del av det nämnda avdraget som efterlevandepensionen enligt denna lag utgör av alla de ovan nämnda familjepensionerna.

Har avdrag på grund av dagpenning eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), fortlöpande ersättning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959) för egen skada eller livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) gjorts från den i 88 § nämnda pension som fastställts för den efterlevande maken, lämnas detta avdrag obeaktat vid pensionsjämkningen.

90 §

Pensionsjämkning i undantagsfall

Om den efterlevande maken inte har rätt till arbetspension eller får delinvalidpension, beaktas vid pensionsjämkningen på ansökan av den efterlevande maken i stället för pensionerna den efterlevandes genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen. En förutsättning för detta är dock att de nämnda förvärvsinkomsterna och förmånerna samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst en fjärdedel mindre än den pension som har fastställts för den efterlevande maken i enlighet med 88 §.

Likaså kan efterlevandepensionens belopp justeras på ansökan, om den efterlevandes förhållanden förändras inom fem år efter förmånslåtarens död på ett sådant sätt att de i 1 mom. nämnda villkoren uppfylls. Pensions-

jämkning görs emellertid inte på basis av de faktiska inkomsterna innan förändringen i förhållandena har varat minst sex månader. Om den efterlevandes inkomstnivå har varierat, räknas den genomsnittliga inkomsten för nämnda sexmånadersperiod eller för sex månader före ansökan, om den har gjorts mer än sex månader från det att förhållandena förändrades och förändringen anses ha skett vid ingången av denna retroaktiva period. Den på detta sätt justerade efterlevandepensionen utbetalas från början av den månad som följer på förändringen, dock retroaktivt för högst sex månader före ansökan.

Efterlevandepension som har fastställts enligt 1 och 2 mom. betalas under två år. Därefter fastställs pensionen på ansökan på nytt enligt denna paragraf för två år åt gången, om det fortfarande finns förutsättningar för detta.

91 §

Ny pensionsjämkning

Utöver vad som bestäms i 90 § förrättas pensionsjämkning på nytt endast om en efterlevande make beviljas pension som nämns i 88 § 1 mom. i någon annan form än deltidspension. Härvid tillämpas samma pensionsjämningsgrund som när pensionsjämkning förrättades första gången.

92 §

Indexförhöjning av familjepension

Familjepensionen justeras på samma sätt som pensioner enligt lagen om pension för arbetstägare.

93 §

När utbetalning av familjepension börjar

Familjepension betalas från ingången av den kalendermånad som följer på den månad då förmånslåtarens avled, till ett barn som fötts efter förmånslåtarens död dock från ingången av den månad som följer på barnets födelse.

94 §

Beviljande av familjepension för viss tid

Kan någon utredning om förmånslåtarens död inte läggas fram, men är det sannolikt att förmånslåtarens har avlidit, får familjepension beviljas för viss tid.

95 §

När rätten till familjepension upphör

Rätten till efterlevandepension upphör om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år. Om det nya äktenskapet upplöses inom fem år och den efterlevande maken inte har rätt till efterlevandepension på basis av detta äktenskap, börjar den indragna efterlevandepensionen på ansökan löpa på nytt. En indragen efterlevandepension börjar inte löpa på nytt i fråga om en tidigare make till förmånslåtarens.

Rätten till barnpension upphör då barnet fyller 18 år eller om barnet adopteras av någon annan än den efterlevande maken eller dennes make.

96 §

Engångsbetalning av efterlevandepension

Till en efterlevande make vars efterlevandepension enligt 95 § 1 mom. upphör, betalas i ett för allt ett belopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år hade varit. Grund för beloppet är den månadspension som senast har utbetalats eller, om pensionsanstalten är sista pensionsanstalt enligt 7 kap., det sammanlagda beloppet av de pensioner pensionsanstalten betalat per månad. Om en indragen efterlevandepension börjar löpa på nytt, dras engångsbeloppet av från pensionen så att en tredjedel av det pensionsbelopp som betalas vid varje tidpunkt dras av under högst nio år. Efter en och samma förmånslåtare betalas endast ett engångsbelopp.

97 §

Ny uträkning av familjepension

Familjepensionens belopp räknas ut på nytt då en efterlevande make eller ett barn upphör att vara förmånstagare, då antalet förmånstagare ändras eller om ett barn som är förmånstagare blir föräldralöst på det sätt som avses i 86 § 3 mom. Familjepensionens belopp och dess fördelning mellan förmånstagarna justeras vid ingången av den kalendermånad som följer på förändringen.

Skall utbetalningen av en förmånstagares familjepension avbrytas eller skall en förmånstagares familjepension minskas, gäller avbrytandet eller minskningen denna förmånstagares andel av familjepensionen.

6 kap.

Ansökan om pension och förhandsbeslut

98 §

Ansökan om pension

Pension skall sökas hos den kommunala pensionsanstalten på en blankett enligt fastställt formulär. Till ansökan skall fogas av pensionsanstalten föreskriven utredning.

En pensionsansökan anses vara gjord den dag den anlänt till den kommunala pensionsanstalten, någon sådan myndighet eller pensionsanstalt som handhar pensionsskydd och som nämns i en arbetspensionslag, pensionsskyddscentralen eller någon av Folkpensionsanstaltens lokalbyråer.

Om pensionstagaren på grund av ålder eller skada eller av någon annan orsak är oförmögen att ansöka om pension eller att i övrigt sköta sina pensionsärenden och saknar en intressebevaka- re, kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig till pensionstagaren eller någon annan som huvudsakligen har skött om personen på dennes vägnar föra talan i ett ärende som gäller pension enligt denna lag.

99 §

Utredning om hälsotillståndet

Vid ansökan om invalidpension skall till den kommunala pensionsanstalten inlämnas ett läkarutlåtande över sökandens hälsotillstånd, som är utskrivet på en blankett för vilken pensionsanstalten fastställt formuläret och som innefattar en vård- eller rehabiliteringsplan. Pensionsanstalten kan godkänna även ett annat läkarutlåtande eller motsvarande utredning. Om sökanden vårdas på sjukhus eller särskilda skäl annars föreligger, kan pensionsanstalten även skaffa läkarutlåtande på egen bekostnad.

Den som ansöker om eller får invalidpension är skyldig att på uppmaning av pensionsanstalten för utredande av arbetsoförmågan besöka en av pensionsanstalten namngiven läkare eller någon annan i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) avsedd yrkesutbildad person eller en av pensionsanstalten anvisad i 2 § 4 punkten lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) angiven verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Pensionsanstalten skall då ersätta de kostnader som undersökningen föranleder, till vilka även hänförs skäliga resekostnader och skäligt dagtraktamente för resa som enligt förordnande företagits till en annan ort. Om sökanden eller mottagaren utan godtagbar anledning låter bli att iaktta ovan nämnda förordnande, kan det bestämmas att behandlingen av ansökan förfaller.

100 §

Beslutsfattande och delgivning av beslut

Sedan nödvändiga utredningar har erhållits skall pensionsansökan avgöras utan dröjsmål.

Beslutet skall tillställas sökanden per post under den adress som han eller hon uppgivit eller bevisligen delges honom eller henne.

101 §

Förhandsbeslut om pensionsrätt

Den kommunala pensionsanstalten kan meddela förhandsbeslut om

1) huruvida sökanden står i ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande som omfattas av denna lag eller huruvida han eller hon under en viss tidsperiod stått i sådant tjänste- eller arbetsavtalsförhållande,

2) vilken den anställdes ålder för ålderspension är, samt

3) huruvida något för en tjänst eller ett arbete utbetalat löneslag skall beaktas i pensionslönen.

Förhandsbeslutet skall tillämpas då pensionsbeslut ges den person som ansökt om förhandsbeslut, under förutsättning att pensionen beviljas med stöd av de bestämmelser på vilka förhandsbeslutet grundar sig. Avvikelse från förhandsbeslutet kan ske till sökandens förmån.

På ansökan av den anställda skall pensionsanstalten meddela beslut om huruvida på anställningen skall tillämpas 65 § och i jakande fall fastställa den framtida pensionsrätten på grund av den sålunda avslutade anställningen.

102 §

Förhandsbeslut om individuell förtidspension och delinvalidpension

En anställd har rätt att få förhandsbeslut om huruvida han eller hon uppfyller förutsättningarna för erhållande av

- 1) individuell förtidspension, eller
- 2) delinvalidpension.

Ett förhandsbeslut är bindande för pensionsanstalten, om en ansökan som grundar sig på beslutet inlämnas inom nio månader eller en av medlemssamfundet och den anställda avtalad längre tid efter det beslutet vunnit laga kraft.

7 kap.

Sista pensionsanstalt

103 §

Den sista pensionsanstaltens uppgifter

Om en anställd har omfattats av pensionskydd såväl enligt denna lag som enligt lagen om statens pensioner eller enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare (*pensionslagar för den privata sektorn*) och om han eller hon vid tidpunkten för pensionsfallet eller därförinnan senast hade en sådan anställning som omfattas av denna lag, skall den kommunala pensionsanstalten i egenskap av sista pensionsanstalt

1) ge en beslutssammanställning som upptar pensionsanstaltens beslut samt beslut av pensionsanstalter som sköter pensionsskydd enligt lagen om statens pensioner och pensionslagarna för den privata sektorn och motsvarande familjepensionsskydd, och

2) sköta utbetalningen av de pensioner som avses i beslutssammanställningen och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionerna.

Om för den anställda vid tidpunkten för pensionsfallet eller därförinnan senast hade ordnats pensionsskydd i statskontoret, som sköter pensionsskyddet enligt lagen om statens pensioner, eller i en pensionsanstalt som sköter pensionsskyddet enligt pensionslagar för den privata sektorn, skall denna pensionsanstalt i egenskap av sista pensionsanstalt sköta de uppgifter som avses i 1 mom. även i fråga om pensionsskyddet enligt denna lag.

104 §

Pensionsanstalten för återstående tid som sista pensionsanstalt

Om dock den till pension berättigande återstående tiden eller motsvarande förtjänst beaktas på någon annan grund än den anställdes sista tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagarverksamhet när pensionens belopp räknas ut, är

sista pensionsanstalt utan hinder av 103 § den pensionsanstalt där det pensionsskydd som gäller den återstående tiden eller motsvarande pensionsskydd har ordnats.

Om den återstående tiden eller motsvarande inkomst skall eller borde beaktas i fråga om pensioner både enligt denna lag och enligt lagen om statens pensioner eller enligt pensionslagarna för den privata sektorn när pensionsbeloppet räknas ut, tillämpas inte vad som i 103 § föreskrivs om sista pensionsanstalt, om inte pensionsanstalterna kommer överens om något annat.

105 §

Förhandlingsskyldighet

Om den kommunala pensionsanstalten i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i detta kapitel avgör rätten till invalidpension med stöd av 24 § 1 mom. 1 punkten eller om det är fråga om rätt till individuell förtidspension och om den anställdes månatliga pension från en i 10 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare avsedd pensionsanstalt inom den privata sektorn är större än tre gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, skall den kommunala pensionsanstalten före beslutet begära att pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av pensionssökandens arbetsförmåga. Om den kommunala pensionsanstalten och pensionsanstalten inom den privata sektorn då är av olika åsikt om pensionssökandens arbetsförmåga, tillämpas inte 103 § 1 mom.

106 §

Utbetalande pensionsanstalt såsom sista pensionsanstalt

En pensionsanstalt som betalar ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension eller generationsväxlingspension, avträdelseersättning eller avträdelsestöd betraktas som sista pensionsanstalt även när pensionstagaren beviljas ny pension. Om pensionstagaren dock söker invalidpension i

fall där den återstående tiden eller motsvarande förtjänst skall eller borde beaktas när pensionsbeloppet räknas ut, tillämpas inte på invalidpensionen vad som i 103—105 § bestäms om sista pensionsanstalt.

107 §

Närmare bestämmelser om sista pensionsanstalt

Närmare bestämmelser om sista pensionsanstalt och dess uppgifter i situationer där enligt 103, 104 och 106 § flera pensionsanstalter kunde vara sista pensionsanstalt utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Om det är oklart vilken pensionsanstalt som enligt detta kapitel och enligt den förordning av inrikesministeriet som utfärdats med stöd av 1 mom. är behörig att handlägga pensionsansökan, avgörs ärendet på pensionsanstaltens begäran av pensionsskyddscentralen. Ändring får inte sökas särskilt i pensionsskyddscentralens beslut i ett sådant ärende.

8 kap.

Utbetalning av pension

108 §

Utbetalning av pension

En pension enligt denna lag betalas till den pensionstagare som har beviljats pensionen, om inte något annat bestäms i lag. Angående betalning av pension till någon som har en intressebevakare gäller i tillämpliga delar lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). Pension till den som inte har fyllt 15 år betalas dock till hans eller hennes intressebevakare.

Pensionen utbetalas månatligen på av den kommunala pensionsanstalten utsatt tid genom det penninginstitut som pensionstagaren uppgivit eller av särskilda skäl genom ett penninginstitut som pensionsanstalten bestämt.

Till en person som ansökt om pension kan i det fall att avgörandet av pensionsärendet fördröjs av en orsak som inte beror på honom eller

hennes på ansökan betalas förskott på pensionen. Betalningen av förskott kan bindas vid villkor att sökanden skall överföra sin rätt till honom eller henne eventuellt tillkommande prestationer på pensionsanstalten till den del nämnda betalningar motsvarar förskottet.

109 §

När utbetalningen av annan pension än invalidpension börjar

Utbetalning av ålderspension, deltidspension, individuell förtidspension och arbetslöshetspension börjar vid ingången av den kalendermånad som närmast följer på det att rätten till erhållande av pension har uppstått.

Individuell förtidspension utbetalas dock tidigast från ingången av den kalendermånad som följer på den då pension eller i 102 § avsett förhandsbeslut söktes.

Om den anställde har fått det intyg av Arbetskraftsbyrån som avses i 36 § 1 mom. 3 punkten senare än en månad efter utfärdandet av det intyg över arbetslöshetsdagpenning som avses i 36 § 1 mom. 2 punkten, börjar arbetslöshetspensionen löpa vid ingången av den kalendermånad som följer efter det att intyget från Arbetskraftsbyrån utfärdades.

110 §

Retroaktiv betalning och preskription av pensionsfordran

Ålders- eller familjepension betalas inte utan grundad anledning retroaktivt för längre tid än ett år innan ansökan gjordes och arbetslöshetspension eller deltidspension inte för längre tid än sex månader innan ansökan gjordes. Individuell förtidspension kan av undantagsskäl betalas retroaktivt, dock för högst ett år före månaden som följde på ansökan.

Pensionstagaren förlorar sin rätt till en pensionsrat som inte har lyfts inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket den har förfallit till betalning.

111 §

När utbetalningen av invalidpension börjar

Invalidpension betalas, om inte något annat bestäms i 112 §, från ingången av den kalendermånad som närmast följer efter det att arbetsoförmågan började.

112 §

När utbetalningen av full invalidpension börjar

Full invalidpension betalas, om inte något annat bestäms nedan i denna paragraf, tidigast från ingången av den kalendermånad som följer närmast på den i 27 § sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenning, dvs. de 150 första betalningsdagarna och de därpå följande, i nämnda paragraf närmare angivna fem eller fyra fulla kalendermånaderna.

Full invalidpension betalas från ingången av den kalendermånad som följer efter att arbetsoförmågan inträtt, om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt 1 mom. har betalats för de 150 första betalningsdagarna.

I en situation som avses i 2 mom. förutsätter utbetalning av full invalidpension att före utgången av den kalendermånad som följer på pensionsansökan eller, om under denna tid ansökts om dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer på ansökan om dagpenning inte beviljats sådan under minst en månad utan avbrott utgående dagpenning vilken hänför sig till tiden efter att arbetsoförmågan inträtt eller, om dagpenningsansökan som hänför sig till denna tid avslägs, till tiden efter avslaget. Om utbetalningen av dagpenning under primärtiden upphör med stöd av 15 a § sjukförsäkringslagen på grund av att utbetalningen av ålderspension som beviljats den anställde enligt någon arbetspensionslag inleds, betalas till den anställde full invalidpension från det att nämnda pensionsbetalning inleds, dock tidigast från ingången av den kalendermånad som följer efter att arbetsoförmågan inträtt.

En utländsk förmån som motsvarar dagpenning enligt sjukförsäkringslagen beaktas vid fastställandet av begynnelsepunkten för invalidpensionen på samma sätt som dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, dock för högst den maximala betalningstiden enligt sjukförsäkringslagen.

113 §

Ändring av delinvalidpension till full invalidpension

I det fall att arbetsoförmågan hos en mottagare av delinvalidpension förändras så att han eller hon får rätt till full invalidpension, skall på betalningen av denna fulla pension tillämpas bestämmelserna i 112 §. Om arbetsoförmågan fortgår, skall invalidpensionen utbetalas såsom delinvalidpension till dess att full invalidpension börjar löpa.

114 §

Retroaktivt beviljad invalidpension

Invalidpension betalas inte utan grundad anledning retroaktivt för längre tid än ett år före ansökan.

Om invalidpension beviljas retroaktivt, betalas pension inte för tid under vilken pensionstagararen har fått rehabiliteringspenning enligt en arbetspensionslag eller lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av rehabiliteringsbestämmelserna inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen.

115 §

Engångsbetalning

Den kommunala pensionsanstalten kan betala ut ålderspension och sådan full invalidpension till vilken inte hänför sig återstående tid som ett engångsbelopp, om pensionsbeloppet före samordning enligt 76 § understiger 0,84 euro i månaden. Beloppet motsvarar 1966 års indextal 142. Som ett engångsbelopp kan pensionsanstalten likaså betala ut en familjepension och en

pension som med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bosättningsland har beviljat, om beloppet understiger 0,84 euro. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet och som avses i 19 b § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Den som fått engångsbetalning är därefter inte med anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grundval av de anställningar som engångsbetalningen grundade sig på. Om rehabiliteringsstöd har betalats som ett engångsbelopp, kan pensionstagaren dock beviljas pension för den tid under vilken hans eller hennes arbetsoförmåga fortgår efter den fastställda tiden.

Om invalidpension utbetalas som ett engångsbelopp, skall på invalidpensionen inte tillämpas 112 och 113 §, 114 § 2 mom. samt 125 §.

Vad som i 1—3 mom. bestäms om engångsbetalning av pension tillämpas på det sammanlagda beloppet per månad av de pensioner som ingår i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning enligt 7 kap.

116 §

Ändring i utbetalningen

Utbetalningen av pension avbryts eller det belopp som betalas ut sänks eller höjs från ingången av den kalendermånad som närmast följer på den under vilken orsaken till avbrottet, sänkningen eller höjningen framkommit.

117 §

Avbrott i utbetalningen av ålderspension

Om en pensionstagare med stöd av 12 § har beviljats ålderspension med stöd av 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring

av lagen om statens pensioner (757/1986) och om utbetalningen av en sådan statlig pension avbryts i enlighet med lagen om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1345/1990), skall även pension som beviljats med stöd av denna lag avbrytas för samma tid. Likaså skall en sådan pension avbrytas, om den anställde före uppnådd ålder för ålderspension enligt denna lag tar anställning i huvudsyssla hos något av pensionsanstaltens medlemssamfund. Pensionen avbryts då för den tid som anställningen varar.

118 §

Inställelse av pensionsutbetalning

Pension kan helt eller delvis inställas för den tid pensionstagaren avtjänar fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter eller är internerad i tvångsinrättning enligt 1 § lagen om internering av farliga återfallsförbrytare (317/1953). Om pension utbetalas för denna tid, kan den på framställning av det organ som sköter uppgifter som hör till kommunens socialvård utbetalas till pensionstagarens anhöriga eller till det organ som sköter uppgifter som hör till kommunens socialvård att användas för underhåll av pensionstagaren och sådana anhöriga till honom eller henne som han eller hon enligt lag är skyldig att försörja.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller även pension för den tid pensionstagaren är i sådan vård som avses i lagen om missbrukarvård (41/1986).

119 §

När utbetalningen av pension upphör

Pension betalas till utgången av den kalendermånad under vilken pensionstagaren avlidit eller hans eller hennes rätt till pension upphört.

120 §

Återkrav av pension som betalats till för stort belopp

Om en pensionstagare eller förmånstagare har fått en pension enligt denna lag till större belopp än han eller hon har rätt till, skall den pension som betalats utan grund återkrävas.

Det är möjligt att helt eller delvis avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund, om detta anses skäligt och betalningen av pensionen inte skall anses ha berott på pensionstagarens eller dennes företrädares svikliga förfarande eller om det belopp som skall återkrävas är ringa.

En pension som betalats utan grund får återkrävas också genom att den kvittas mot kommande pensionsrater. Från den pensionsrat som i varje enskilt fall skall utbetalas får dock inte utan pensionstagarens medgivande dras av mera än en sjättedel av den del av pensionsraten som återstår efter det att förskott enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) eller källskatt enligt lagen om beskattning av begränsat skattskyldiga för inkomst och förmögenhet (627/1978) innehållits på pensionsraten.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också när den kommunala pensionsanstalten i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 7 kap. utan grund har betalat ut pensioner som avses i denna lag. Till den del den kommunala pensionsanstalten utan grund har betalat pensioner eller förmåner enligt lagen om statens pensioner eller enligt pensionslagarna för den privata sektorn, fattas återkravsbeslutet av den behöriga pensionsanstalten enligt vad som föreskrivs i den lag som gäller den. Den kommunala pensionsanstalten skall dock ge en beslutssammanställning över de pensioner eller förmåner som återkrävs samt återkräva beloppet. Om den kommunala pensionsanstalten sköter återkravet genom kvittning enligt 3 mom., skall såsom den pensionsrat som avses där betraktas det sammanlagda beloppet av de pensionsrater som den kommunala pensionsanstalten skall betala i egenskap av sista pensionsanstalt.

121 §

Dröjsmålsförhöjning

Om utbetalningen av en pension enligt denna lag fördröjs, skall den kommunala pensionsanstalten betala pensionen förhöjd för dröjsmålstiden. Skyldigheten att betala pensionen förhöjd gäller inte den del av pensionen som betalas till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkring eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa. Skyldigheten att betala pensionen förhöjd gäller också de pensioner som den kommunala pensionsanstalten med stöd av 7 kap. betalar i egenskap av sista pensionsanstalt.

Pensionsförhöjningen beräknad per år följer den räntesats som avses i 4 § 1 mom. räntelagen (633/1982).

122 §

Beräkning av dröjsmålsförhöjningen

Behandlingstiden för en pensionsansökan är tre månader, och för denna tid beräknas ingen förhöjning. Denna behandlingstid räknas från utgången av den kalendermånad under vilken pensionstagaren för den kommunala pensionsanstalten har lagt fram sitt yrkande samt en sådan utredning om pensionens grund och belopp som rimligen kan krävas av honom eller henne med beaktande även av pensionsanstaltens möjlighet att inhämta utredning. Efter nämnda behandlingstid beräknas förhöjningen för varje dag av dröjsmålstiden. För en pensionsrat som senare skall betalas med stöd av samma beslut beräknas förhöjningen från förfallodagen.

Om ändring har sökts i pensionsanstaltens beslut, kan besvärinstansen bestämma att förhöjningen beräknas från en senare tidpunkt. Förutsättningen är att pensionsanstalten visar att det under tiden för sökande av ändring har inträffat en väsentlig förändring i pensionstagarens omständigheter.

123 §

Begränsad skyldighet att betala dröjsmålsförhöjning

Om pensionen inte kan betalas i rätt tid av en orsak som beror på pensionstagaren, är den kommunala pensionsanstalten inte skyldig att betala pensionen förhöjd för längre tid än från den dag pensionsanstalten har fått kännedom om att hindret inte längre föreligger. Om betalningen av pensionen fördröjs av en bestämmelse i lag, ett avbrott i de allmänna kommunikationerna eller betalningsrörelsen eller något annat liknande oöverstigligt hinder, är pensionsanstalten inte skyldig att betala pensionen förhöjd för denna dröjsmålstid.

Pensionsförhöjning betalas inte om förhöjningen understiger 2,52 euro. Beloppet motsvarar 1984 års indextal 1006.

124 §

Betalning av pension och rehabiliteringspenning till arbetsgivaren

Om den kommunala pensionsanstalten har beviljat en anställd invalidpension eller rehabiliteringspenning retroaktivt och har arbetsgivaren för samma tid till honom eller henne betalat lön för sjukdomstiden, betalas pensionen eller rehabiliteringspenningen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren, likväl högst till det belopp som betalats i lön för samma tid. Pensionen utbetalas inte till arbetsgivaren till den del den med stöd av 125 § 1 mom. skall utges till sjukförsäkringsfonden, och pensionen eller rehabiliteringspenningen utbetalas inte heller till arbetsgivaren när denne med stöd av någon annan lag har fått ersättning för den lön som han betalat för sjukdomstiden. Om den anställda har beviljats invalidpension och därtill anslutet rehabiliteringstillägg och arbetsgivaren har betalat eller betalar den anställda lön för samma tid, iakttas vid betalning av invalidpension och därtill anslutet rehabiliteringstillägg samma förfarande som ovan bestäms för betalning av invalidpension.

125 §

Betalning av pension till sjukförsäkringsfonden

Beviljas full invalidpension retroaktivt enligt 112 § 1 mom. för samma tid för vilken dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats, skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som betalats för samma tid. Samma förfarande iakttas, om individuell förtidspension beviljas retroaktivt.

Beviljas invalidpension retroaktivt i enlighet med 112 § 2 mom. eller såsom delinvalidpension och har för samma tid betalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, skall pensionen utbetalas endast till den del dess belopp överstiger beloppet av dagpenning som betalats för samma tid.

126 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan

Har en pensionstagare fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomtskydd för arbetslösa eller förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för den tid för vilken honom eller henne beviljas pension retroaktivt, skall den kommunala pensionsanstalten på yrkande av Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller förtjänststöd.

Har en pensionstagare tillfälligt fått av Folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid, för vilken han eller hon på grund av besvär som avses i 153 § beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som Folkpensionsanstalten utbetalat till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma,

om pensionstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid, för vilken den kommunala pensionsanstalten i enlighet med 162 § rättar eller annars justerar beloppet av beviljad pension.

Har en pensionstagare fått studiepenning, vuxenstudiepenning eller bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994) för den tid för vilken han eller hon retroaktivt beviljas annan pension än delinvalidpension, skall pensionsanstalten på yrkande av Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av studiestöd som har betalats för samma tid.

127 §

Betalning av pension till organ inom socialvården

Har en pensionstagare fått förskott enligt 23 § lagen om utkomststöd (1412/1997), betalas pension eller en del därav som beviljas retroaktivt på anhållan av det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen till organet för att ersätta redan lämnat utkomststöd.

Har kommunen för en pensionsberättigad ordnat anstaltsvård eller omvårdnad på en institution eller familjevård, skall den kommunala pensionsanstalten på yrkande av kommunen till kommunen betala den pension som den pensionsberättigade har rätt till för den tid vården varar för användning i enlighet med 14 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

Om utbetalning av en pension enligt denna lag till pensionstagaren själv inte kan anses vara ändamålsenligt på grund av pensionstagarens livsstil, sjukdom eller av någon annan särskild orsak och om en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne, kan pensionsanstalten med pensionstagarens samtycke besluta att pensionen skall betalas till ett i 6 § 1 mom. socialvårdslagen avsett organ i den kommun där mottagaren är bosatt för att användas till underhåll av pensionstagaren och av en sådan person som pensionstagaren enligt 2 § lagen om utkomststöd är skyldig att försörja. En på detta sätt

utbetald pension får inte i strid med pensionstagarens uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än för omvårdnaden under den månad för vilken förmånen utbetalats. I det fall att pensionstagaren får vård eller omvårdnad enligt 2 mom., skall pensionen användas i enlighet med 2 mom. Framställning om utbetalning av pensionen kan göras av pensionstagaren, hans eller hennes make, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter honom eller henne eller behöriga kollegiala organ i kommunen.

128 §

Tiden för framställande av regressanspråk

På det sätt som avses i 124 och 126 § betalas dock pensionen till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan, Folkpensionsanstalten, det organ som avses i 127 § 1 mom. eller kommunen endast under förutsättning att pensionsanstalten har underrättats minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

129 §

Överföring eller pantsättning av pension

En pension enligt denna lag får inte utan pensionsanstaltens samtycke överföras på någon annan. Ett avtal som avser pantsättning av pension är ogiltigt.

130 §

Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten

Om en pensionstagare har rätt till dagpenning eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring, livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller fortlöpande ersättning för egen skada med stöd av trafikförsäkringslagen eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

(626/1991) och om den kommunala pensionsanstalten betalar pension som den beviljat till fullt belopp innan dagpenningens, olycksfallspensionens, livräntans eller ersättningens belopp blivit slutligt fastställt, övergår pensionstagarens rätt till nämnda förmåner på pensionsanstalten till den del som motsvarar det belopp som på grund av dagpenningen, olycksfallspensionen, livräntan eller ersättningen skall dras av från pensionen.

Vad som bestäms i 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt på familjepension enligt lagen om olycksfallsförsäkring, på försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller fortlöpande ersättning med stöd av trafikförsäkringslagen, om en sådan pension eller ersättning utges till en förmånstagare efter en anställd och pensionsanstalten har utbetalat till fullt belopp den familjepension som den beviljat.

9 kap.

Finansiering av pensionsskyddet

131 §

Medlemssamfundens betalningsandelar

Den kommunala pensionsanstaltens utgifter fördelas för varje finansår på medlemssamfundet. Den del av kostnaderna som pensionsanstaltens delegation slagit fast fördelas i förhållande till de sammanlagda beloppen av de löner, arvoden och ersättningar för inkomstbortfall som medlemssamfundet betalat till personer som omfattas av denna lag samt andra inkomster som pensionsanstaltens delegation jämför med de ovan nämnda. Före fördelningen multipliceras de ovan nämnda inkomsterna med en koefficient som pensionsanstaltens delegation fastställt. Koefficientens storlek beror på innehållet i pensionsskyddet för personer som omfattas av denna lag samt, enligt delegationens prövning, även på andra faktorer som påverkar pensionsansvaret. Delegationen kan även besluta att fördela en del av kostnaderna i förhållande till de sammanlagda beloppen av sådana pensioner eller delar av pensioner enligt denna lag som

på basis av anställningar hos respektive medlemssamfund betalats under finansåret.

Medlemssamfundet är dessutom skyldiga att till pensionsanstalten betala de självriskandelar för olika pensionsslag som fastslagits enligt grunder som delegationen fastställt.

Av medlemssamfundet kan under finansåret tas ut förskott på deras betalningsandelar.

Pensionsanstaltens delegation meddelar närmare föreskrifter om grunderna för de avgifter som avses i 1 och 2 mom.

132 §

Tillsynsavgift och betalningsandelar för tilläggspensionsskydd

Till de utgifter som avses i 131 § 1 mom. räknas även den tillsynsavgift som fastställs med stöd av 1 § 1 mom. lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944).

Av lönesummorna för sådana anställda för vilka ordnats tilläggspensionsskydd enligt 8 § är medlemssamfundet skyldigt att erlagga betalningsandelar enligt de grunder som den kommunala pensionsanstaltens delegation fastställer.

133 §

Löntagarnas pensionsavgift

Anställda och förtroendevalda som omfattas av denna lag är skyldiga att betala pensionsavgift.

Pensionsavgiften utgör en sådan andel av de i 131 § 1 mom. avsedda inkomsterna som motsvarar pensionsavgiftsprocentsatsen enligt 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Medlemssamfundet är skyldiga att innehålla den avgift som avses i 1 och 2 mom. och redovisa den till den kommunala pensionsanstalten. Avgiften är en del av medlemssamfundets förskottsbetalning.

Pensionsanstaltens delegation meddelar närmare föreskrifter om betalningen av den avgift som avses i 1—3 mom.

134 §

Indrivning av avgift

En avgift som den kommunala pensionsanstalten påför med stöd av denna lag samt sådan dröjsmålsränta som enligt den räntesats som avses i 4 § räntelagen beräknas på avgiften för dröjsmålstiden får utsökas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

135 §

Pensionsansvarsfonden

Till de utgifter som avses i 131 § räknas även överföringar till pensionsansvarsfonden, som grundats för utjämning av pensionsutgifterna, enligt vad den kommunala pensionsanstaltens delegation bestämmer särskilt.

När pensionsansvarsfondens medel placeras skall placeringarnas säkerhet, avkastning och likviditet tryggas samt placeringarna diversifieras. Beslut om placering av medlen fattas av den kommunala pensionsanstaltens styrelse, som på det sätt som bestäms i pensionsanstaltens reglemente kan överföra sin beslutanderätt på pensionsanstaltens byrå.

136 §

Den sista pensionsanstaltens kostnader

Har den kommunala pensionsanstalten i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 7 kap. betalat ut pensioner enligt pensionslagar för den privata sektorn eller enligt lagen om statens pensioner eller enligt lagen om statens familjepensioner (774/1968), skall den återkräva dessa pensionskostnader jämte ränta senast under det kalenderår som följer på utbetalningsåret. I detta syfte kan också förskott tas ut. Pensionskostnaderna återkrävs enligt vad pensionskyddscentralen, statskontoret och den kommunala pensionsanstalten närmare avtalar särskilt om saken.

Om en pensionsanstalt som avses i 103 § 2 mom. i egenskap av sista pensionsanstalt har

betalat ut pension enligt denna lag, skall den få ersättning för dessa pensionskostnader jämte ränta enligt vad som bestäms i 1 mom.

10 kap.

Förvaltning

137 §

Den kommunala pensionsanstalten

Den kommunala pensionsanstalten står under inrikesministeriets tillsyn. Tillsynen över planeringen av pensionsanstaltens finansieringsverksamhet och över dess placeringsverksamhet handhas dock av Försäkringsinspektionen, som är skyldig att i fråga om tillsynen lämna en berättelse till inrikesministeriet.

Pensionsanstaltens förtroendevalda utför sina uppgifter enligt denna lag under tjänsteansvar.

138 §

Delegationen

Den kommunala pensionsanstaltens beslutanderätt utövas av pensionsanstaltens delegation, om beslutanderätten inte enligt denna lag tillkommer eller med stöd av pensionsanstaltens reglemente i vissa ärenden som nämns i reglementet har överförts till ett annat organ inom pensionsanstalten.

Delegationen består av minst 15 och högst 30 medlemmar med en personlig suppleant för var och en av dem, vilka samtliga förordnas av inrikesministeriet för fyra kalenderår i sänder. Minst tre medlemmar och lika många suppleanter förordnas bland personer som föreslagits av de huvudavtalsorganisationer som avses i 3 § i det kommunala huvudavtalet. Övriga medlemmar och suppleanter förordnas bland personer som Finlands Kommunförbund rf föreslagit, så att kommunerna och samkommunerna samt landets olika delar är rättvist representerade i delegationen. När dessa medlemmar och suppleanter utses skall proportionalitetsprincipen även i övrigt iaktas såvitt möjligt.

139 §

Styrelsen

Den kommunala pensionsanstaltens förvaltning handhas av pensionsanstaltens styrelse som väljs av delegationen för fyra år, dock så att mandattiden varar till följande val.

Styrelsen består av minst sex ordinarie medlemmar och för dem valda suppleanter samt sex extra medlemmar, som deltar i behandlingen av pensionsärenden på det sätt som föreskrivs i pensionsanstaltens reglemente. Av de extra medlemmarna väljs tre bland personer som föreslagits av de huvudavtalsorganisationer som avses i 3 § i det kommunala huvudavtalet. Av de övriga extra medlemmarna skall en ha avlagt juris kandidatexamen eller motsvarande tidigare examen och vara förtrogen med tjänstemanna- och arbetsrätt, en vara förtrogen med försäkringsverksamhet och en vara läkare. För var och en av de extra medlemmarna väljs en personlig suppleant, om vilken gäller vad som ovan bestäms om extra medlemmar.

Styrelsen omfattar en eller flera sektioner som avgör pensionsärenden, till den del ärendena inte i pensionsanstaltens reglemente förbehållits styrelsen eller anförtrotts pensionsanstaltens tjänsteinnehavare för avgörande.

140 §

Byrån

Styrelsen biträds av den kommunala pensionsanstaltens byrå. På tjänsteinnehavarna vid byrån tillämpas lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003).

141 §

Pensionsombud

Vid den kommunala pensionsanstalten finns ett pensionsombud som har rätt att följa behandlingen av pensionsärenden i anstalten.

142 §

Förtidspensionsnämnden

Vid den kommunala pensionsanstalten finns en förtidspensionsnämnd som skall styra och följa systemet med förtida pensioner. Nämnden tillsätts av inrikesministeriet. Närmare föreskrifter om förtidspensionsnämnden utfärdas i pensionsanstaltens reglemente.

143 §

Placeringsdelegationen

Vid den kommunala pensionsanstalten finns en placeringsdelegation som har till uppgift att årligen godkänna generalplanen för placeringsverksamheten och följa hur den realiserar.

Pensionsanstaltens styrelse kallar för sin mandattid till placeringsdelegationen tio medlemmar och en personlig suppleant för var och en av dem. Av medlemmarna skall två företräda finansministeriet, en inrikesministeriet, en handels- och industriministeriet samt två de huvudavtalsorganisationer som avses i 3 § i det kommunala huvudavtalet.

11 kap.

Lämnande och erhållande av uppgifter

144 §

Pensionsanstaltens rätt att få uppgifter

Den kommunala pensionsanstalten och en besvärinstans enligt denna lag har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av försäkrings- och pensionsanstalter som verkställer lagstadgad försäkring, myndigheter och andra instanser på vilka tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och av privata arbetsgivare få de uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av pensionsskydd och avgörandet av ett anhängigt pensionsärende eller som i övrigt är nödvändiga för fullgörandet av åligganden enligt denna lag

eller en för Finland bindande överenskommelse om social trygghet eller annan internationell rättsakt om social trygghet,

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården som avses i 2 § 4 punkten lagen om patientens ställning och rättigheter samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för social- och hälsovården samt av den som producerar socialservice och av vårdinrättningar på begäran få utlåtanden och övriga nödvändiga uppgifter ur pensionssökandens journalhandlingar samt om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård samt arbetsförmåga, om inte sökanden själv lämnar uppgifterna i fråga.

Pensionsanstalten och en besvärinstans enligt denna lag har rätt att få uppgifterna enligt 1 mom. avgiftsfritt. En yrkesutbildad person som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har likväl rätt att få ett skäligt arvode för utlåtanden som ges på basis av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i 1 mom. 2 punkten.

145 §

Pensionssökandens och pensionstagarens skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om pension är skyldig att lämna den kommunala pensionsanstalten de uppgifter som är nödvändiga för handläggningen och avgörandet av pensionsärendet.

Den som får invalidpension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om han eller hon återfår sin arbetsförmåga och om rehabiliteringen avbryts och den som får individuell förtidspension är skyldig att meddela om han eller hon börjar förvärvsarbete.

Den som får arbetslöshetspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

1) en vistelse utomlands eller en annan motsvarande orsak till att han eller hon inte kan ta emot arbete,

2) han eller hon börjar förvärvsarbete och inkomsten därav är minst det belopp som nämns i 37 § 2 punkten, samt

3) han eller hon vägrat ta emot av Arbetskraftsmyndigheten anvisat arbete som omfattas av en arbetspensionslag och som fortgår minst en månad.

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

1) en ändring i arbetstidsarrangemangen som påverkar inkomsterna,

2) andra än allmänna löneförhöjningar,

3) ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagaverksamhet upphör eller börjar,

4) han eller hon är frånvarande från arbetet mera än sex veckor utan avbrott,

5) ändringar i företagaverksamheten, samt

6) ny arbetspension börjar.

Den som får efterlevandepension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om han eller hon ingår äktenskap. Om ett barn som erhåller barnpension adopteras av någon annan än den efterlevande maken eller dennes make, är barnets adoptivföräldrar skyldiga att underrätta pensionsanstalten om adoptionen.

Oberoende av pensionstagarens skyldighet att lämna upplysningar enligt 2—5 mom. kan pensionsanstalten av pensionstagaren kräva en utredning om de omständigheter som nämns i 2—5 mom. samt om andra motsvarande omständigheter som påverkar pensionsbeloppet och pensionsrätten, om det finns anledning att misstänka att det har inträffat förändringar i dessa omständigheter. Om pensionstagaren inte inom en av pensionsanstalten utsatt skälig tid har lämnat in de ovan avsedda utredningar som pensionsanstalten krävt, kan ärendet avgöras på basis av tillgängliga uppgifter.

146 §

Medlemssamfunds skyldighet att lämna uppgifter

Den kommunala pensionsanstaltens medlemssamfund är skyldiga att åtminstone en gång i kvartalet på det sätt som pensionsanstalten bestämmer meddela pensionsanstalten namn, per-

sonbeteckning, datum för inledande och avslutande av tjänste- och arbetsavtalsförhållanden och i 3 § 2 mom. avsedda uppdragsavtal och avtal samt förtroendeuppdrag, uppgifter om löner och arvoden samt uppgifter om tjänstgöringstider och avbrott i fråga om personer som omfattas av denna lag. Dessutom är medlemssamfundens skyldiga att lämna pensionsanstalten uppgifter om löner och arvoden för de ovan nämnda anställningar som fortgår vid kalenderårets slut samt övriga uppgifter som gäller personernas pensionsrätt och medlemssamfundens betalningsskyldighet. Om ett medlemssamfund underlåter att meddela pensionsanstalten de ovan avsedda uppgifterna eller meddelar dem senare än vad som förutsätts i de föreskrifter som pensionsanstalten utfärdat med stöd av 5 mom., kan det bestämmas att betalningsandelen enligt 131 § skall betalas förhöjd till ett skäligt belopp, dock till högst det dubbla beloppet.

Utöver det som bestäms i 1 mom. är medlemssamfundet skyldiga att på begäran lämna pensionsanstalten och en besvärinstans som avses i denna lag alla de uppgifter om en anställd och förtroendevalds arbete och förhållanden i arbetet samt övriga motsvarande uppgifter som kan erhållas av medlemssamfundet, som är nödvändiga för ordnandet av pensionsskyddet och för avgörandet av ett anhängigt pensionsärende eller i övrigt är nödvändiga vid fullgörandet av åligganden enligt denna lag.

Då ett medlemssamfund ombes lämna uppgifter som behövs för behandlingen av pensionssökandens pensions- eller rehabiliteringsärende får till medlemssamfundet utan personens samtycke lämnas endast de sekretessbelagda uppgifter om honom eller henne som är nödvändiga för att precisera vilka uppgifter som behövs vid beslutsfattandet i de nämnda ärendena.

Pensionsanstalten har rätt att i medlemssamfundens handlingar granska riktigheten av de uppgifter som avses i 1 och 2 mom.

Pensionsanstalten för register över de uppgifter som den får med stöd av denna paragraf och 144 § och som påverkar rätten till pension för personer som omfattas av denna lag. Pensionsanstalten har rätt att utfärda föreskrifter för med-

lemssamfundet om när och i vilken form uppgifter skall lämnas till pensionsanstalten.

147 §

Lämnande av uppgifter till medlemssamfund

Den kommunala pensionsanstalten har rätt att, utan hinder av den sekretess som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, för ett medlemssamfunds bokföring och för fastställandet av de betalningsandelar enligt 131 § som orsakas av förmåner beviljade enligt denna lag lämna uppgifter om en förmån enligt denna lag som pensionstagaren beviljats och om dess belopp samt för ovan nämnda ändamål också lämna övriga nödvändiga uppgifter till det medlemssamfund hos vilket den som erhållit förmånen är anställd eller på basis av vars anställning medlemssamfundets betalningsandelar bestäms. Pensionsanstalten har också rätt att meddela det medlemssamfund från vars tjänst en person avgår med pension den beviljade pensionens art samt tidpunkten för pensionens början och slut för att medlemssamfundet skall kunna avsluta tjänste- eller arbetsavtalsförhållandet.

148 §

Pensionsanstaltens rätt att lämna uppgifter

Utöver det som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har den kommunala pensionsanstalten rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, lämna uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

1) till en behörig myndighet och ett behörigt organ får utlämnas de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av åligganden enligt en för Finland bindande överenskommelse om social trygghet eller internationell rättsakt om social trygghet,

2) till pensionsskyddscentralen och de pensionsanstalter som sköter verkställigheten av i

8 § 4 mom. 1, 2, 4, 5 och 7—13 punkten lagen om pension för arbetstagare nämnda lagar och pensionsstadgor och som med stöd av lag har rätt att få dessa uppgifter av arbetsgivaren, av en instans som nämns i 144 § eller av pensions-skyddscentralen får utlämnas uppgifter som den kommunala pensionsanstalten fått med stöd av 144 och 146 §,

3) sådana uppgifter om pension, pensionsrätt eller försäkring som erhållits från pensions-skyddscentralen eller en pensionsanstalt som sköter verkställigheten av i 8 § 4 mom. 1, 2, 4, 5 och 7—13 punkten lagen om pension för arbetstagare nämnda lagar och pensionsstadgor får utlämnas till Folkpensionsanstalten eller en annan sådan mottagare som har rätt att få dessa uppgifter med stöd av lag,

4) till ministerierna, skatteförvaltningen och inrättningar och sammanslutningar som sköter lagstadgade system för social trygghet och som har hand om en socialskyddsförmån som påverkas av en förmån enligt denna lag får i fråga om en person som erhållit en förmån enligt denna lag utlämnas personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter, uppgifter om utbetalade förmåner, uppgifter om arbetsgivaren och andra härmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för sådan sammanställning av personuppgifter som utförs i syfte att utreda brott och missbruk som riktar sig mot socialskyddet och för andra tillsynsåtgärder av engångskaraktär, samt till polismyndigheterna och åklagarmyndigheterna ovan nämnda uppgifter som är nödvändiga för utredande av brott och väckande av åtal; i situationer som avses i denna punkt får dock inte utlämnas uppgifter om hälsotillstånd eller uppgifter som är avsedda att beskriva grunderna för en persons behov av socialvård,

5) till skatteförvaltningen får utlämnas de uppgifter som är nödvändiga för uppfyllandet av den övervakningsskyldighet som föreskrivs i lagen om förskottsuppbörd, om det finns skäl att misstänka att medlemssamfundet inte har fullgjort sin innehållningsskyldighet,

6) till arbetstagarnas grupplivförsäkringspool, som med fullmakt av livförsäkrings- och olycksfallsförsäkringsbolagen sköter ersätt-

ningsverksamheten gällande arbetstagarnas grupplivförsäkring, och till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får i fråga om tjänsteinnehavare och arbetstagare som varit anställda i ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande som omfattas av denna lag och som avlidit före 65 års ålder utlämnas namn, personbeteckning, dödsdatum, uppgifter om tjänste- och arbetsavtalsförhållandena, förmånstagarnas namn och personbeteckningar samt övriga motsvarande uppgifter som behövs när det avgörs huruvida förutsättningarna för beviljande av ett försäkringsbelopp från grupplivförsäkringen uppfylls, samt motsvarande uppgifter till statskontoret för behandling av ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring,

7) till ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse som sköter tilläggspensionsskyddet får, för den löpande skötseln av en icke formbunden pensionsförsäkring som avses i 9 § och som ett medlemssamfund ordnar eller för annat pensionsskydd som en privat arbetsgivare ordnar än frivilligt grupptilläggspensionsskydd som avses i 11 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, i fråga om anställda och förtroendevalda utlämnas namn- och adressuppgifter, personbeteckningar, uppgifter om pensionernas belopp och de faktorer som påverkar pensionens belopp samt övriga nödvändiga uppgifter för ändamål som nämns i denna punkt,

8) till ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse får, för ingående av avtal om villkoren för en ny icke-formbunden pensionsförsäkring eller ett nytt grupptilläggspensionsskydd, i fråga om anställda och förtroendevalda utlämnas namn- och adressuppgifter, personbeteckningar, uppgifter om pensionernas belopp och de faktorer som påverkar pensionens belopp samt övriga nödvändiga uppgifter för ändamål som nämns i denna punkt, om tilläggspensionsskyddet avslutas på ett medlemssamfunds eller en privat arbetsgivares initiativ och ersätts med motsvarande nytt tilläggspensionsskydd; den som ger den nya tilläggspensionsförsäkringen skall härvid förete pensionsanstalten utredning om att det nya tilläggspensionsskyddet

innebär att ett tidigare tilläggspensionsskydd ersätts med ett nytt, samt

9) till ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse får, för fastställande av tilläggspensionsskyddet och kostnaderna för det, i fråga om anställda och förtroendevalda utlämnas uppgifter om tjänste- och arbetsavtalsförhållanden, förtroendeuppdrag, uppdragsavtal och avtal enligt 3 § 2 mom. 1 och 2 punkten, pensionsrätt, ålders- och könsfördelning och de faktorer som påverkar pensionens belopp samt, för fastställande av tilläggspensionsskyddets slutliga innehåll, i fråga om anställda och förtroendevalda namn- och adressuppgifter, personbe-teckningar, uppgifter om pensionernas belopp och de faktorer som påverkar pensionens belopp samt övriga nödvändiga uppgifter för ändamål som nämns i denna punkt; en förutsättning för att specificerade personuppgifter skall få lämnas ut är dock att livförsäkringsbolaget, pensionskas-san eller pensionsstiftelsen har sett till att de som omfattas av tilläggspensionsarrangemanget, ef-ter att försäkringsavtalet eller pensionsarrange-manget godkänts, på ett lämpligt sätt har infor-merats om livförsäkringsbolagets, pensionskas-sans eller pensionsstiftelsens möjlighet att få de nödvändiga uppgifterna och att personen i fråga inte uttryckligen har av sagt sig tilläggspensions-arrangemanget eller förbjudit utlämnandet av uppgifterna.

Den kommunala pensionsanstalten skall, för att uppgifter som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten skall kunna utlämnas, komma överens med pensionsskyddscentralen och pensionsanstalter-na om vilka av ovan nämnda uppgifter som kan utlämnas vidare och till vem de kan utlämnas.

Innan uppgifter lämnas ut med stöd av denna paragraf skall den kommunala pensionsanstal-ten försäkra sig om att den som mottar uppgifter-na enligt lag har rätt att få de utlämnade uppgif-terna av den som ursprungligen lämnade uppgif-terna. Den kommunala pensionsanstalten ansva-rar för att innehållet i de uppgifter som lämnas ut motsvarar de uppgifter som den fick av den som ursprungligen lämnade uppgifterna.

149 §

Teknisk anslutning

Den kommunala pensionsanstalten har, ut-över det som bestäms i 29 § 3 mom. lagen om of-fentlighet i myndigheternas verksamhet, rätt att öppna en teknisk anslutning

1) för en sammanslutning eller inrättning som verkställer lagstadgad socialförsäkring till såda-na uppgifter i sina personregister som samman-slutningen eller inrättningen med stöd av denna eller någon annan lag har rätt att få för verkstäl-ligheten av sina uppgifter,

2) för myndigheter eller organ som nämns i 148 § 1 mom. 1—3 och 6 punkten för utlämnande av uppgifter som avses i nämnda punkter,

3) för försäkringsbolag som idkar frivillig pensionsförsäkring som avses i 96 § inkomst-skattelagen (1535/1992) till sådana uppgifter i sina register som är nödvändiga för att utreda av-drag i beskattningen på basis av frivillig pen-sionsförsäkringspremie,

4) för ett livförsäkringsbolag, en pensions-kassa eller en pensionsstiftelse för utlämnande av uppgifter som avses i 148 § 1 mom. 7—9 punkten.

Pensionsanstalten har dessutom rätt att för ett medlemssamfund öppna en teknisk anslutning för fullgörandet av den skyldighet att lämna upp-gifter som avses i 146 §. Pensionsanstalten har rätt att också för pensionsskyddscentralen och andra pensionsanstalter öppna en teknisk anslut-ning för lämnandet av uppgifter till personen själv om hans eller hennes pensionsskydd enligt denna lag.

En teknisk anslutning får dock öppnas för ut-lämnande av uppgifter som avses i 148 § 1 mom. 2 och 3 punkten endast om man har kommit överens om detta enligt 148 § 2 mom.

Med hjälp av teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får även hämtas se-kretessbelagda uppgifter utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skydda. Är det dock fråga om en teknisk anslutning som öppnats med stöd av 1 mom. 3 punkten, får med hjälp av den hämtas sekretessbelagda person-

uppgifter endast med samtycke av den som saken gäller.

Innan en teknisk anslutning öppnas skall den som begär att få uppgifterna lämna den som öppnar anslutningen en redogörelse för att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

150 §

Uppgifter om ekonomiskt stöd till omyndiga

Om den kommunala pensionsanstalten betalar sådant ekonomiskt stöd som avses i 8 § 3 mom. till en omyndig, skall pensionsanstalten utan hinder av den sekretess som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter underrätta den förmyndarmyndighet inom vars verksamhetsområde den omyndige har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) om detta.

151 §

Skyldighet att informera pensionssökanden om utlämnandet av uppgifter

Den kommunala pensionsanstalten skall på förhand på lämpligt sätt informera pensionssökanden om var uppgifter om honom eller henne finns att få och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut.

152 §

Uppgifter om rehabilitering till Folkpensionsanstalten

Den kommunala pensionsanstalten skall omedelbart underrätta Folkpensionsanstalten om sådana rehabiliteringsåtgärder och beslut om rehabiliteringspenning som avses i 17 §.

12 kap.

Ändringssökande

153 §

Sökande av ändring

Ändring i den kommunala pensionsanstaltens beslut i pensionsärenden söks hos kommunernas pensionsnämnd genom besvär. Pensionsnämnden finns i anslutning till pensionsanstalten.

Ändring i pensionsnämndens beslut söks genom besvär hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Angående sökande av ändring i en beslutsammanställning som den kommunala pensionsanstalten har givit i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 7 kap. samt behandlingen av besvärssärendet gäller vad som föreskrivs i detta kapitel. När den kommunala pensionsanstaltens beslut ingår i en beslutsammanställning som en annan pensionsanstalt givit i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 103 § 2 mom., söks ändring och behandlas besvärssärendet enligt vad som föreskrivs i lagen om statens pensioner eller i en pensionslag för den privata sektorn. I sådana fall skall statskontoret eller pensionsanstalten inom den privata sektorn, till den del besvären gäller pensionskydd enligt denna lag, begära utlåtande om besvären av den kommunala pensionsanstalten. Utlåtande begärs inte, om besvären enbart gäller bedömning av arbetsförmågan.

154 §

Kommunernas pensionsnämnd

Kommunernas pensionsnämnd består av en ordförande och en vice ordförande samt tio andra medlemmar. Ordföranden och vice ordföranden skall ha avlagt juris kandidatexamen och vara förtrogna med tjänstemanna- och arbetsrätt.

Av pensionsnämndens medlemmar skall en vara läkare och två förtrogna med försäkringsverksamhet. Av de övriga medlemmarna förordnas tre bland personer som föreslagits av Fin-

lands Kommunförbund rf och tre bland personer som föreslagits av de huvudavtalsorganisationer som avses i 3 § i det kommunala huvudavtalet. För varje medlem utses en personlig suppleant, om vilken gäller vad som bestäms om en medlem.

Pensionsnämnden kan vara indelad i sektioner. Av medlemmarna i en sektion kan högst hälften utnämnas bland de personer som föreslagits av Finlands Kommunförbund rf och de huvudorganisationer som avses i 2 mom.

155 §

Tillsättande av kommunernas pensionsnämnd, organisationsform, föredragande samt behandling av ärenden

Inrikesministeriet förordnar kommunernas pensionsnämnds ordförande och vice ordförande samt övriga medlemmar för fyra kalenderår i sänder. Om någon plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om deras rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst. Ministeriet fastställer även deras arvode på framställning av pensionsanstaltens delegation.

Inrikesministeriet fastställer på framställning av delegationen för pensionsanstalten pensionsnämndens arbetsordning, i vilken närmare föreskrifter utfärdas om pensionsnämndens organisationsform och verksamhet.

Vid pensionsnämnden finns föredragande, som skall ha avlagt juris kandidatexamen. De anställs av pensionsnämnden, som även beslutar om deras arvoden.

Vid behandlingen av ärenden i kommunernas pensionsnämnd tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms särskilt. Om det behövs för att ett ärende skall kunna utredas, verkställs i kommunernas pensionsnämnd muntlig förhandling på det sätt som bestäms i 37 § förvaltningsprocesslagen. Vid muntlig förhandling tillämpas lagen om offentlighet vid rättegång (945/1984). Muntlig förhandling skall ske inom stängda dörrar i ärenden i vilka tystnadsplikt gäller eller som pensions-

nämnden bestämmer att skall behandlas inom stängda dörrar av den anledningen att offentlig behandling kunde medföra särskild olägenhet för en part.

Pensionsnämnden har rätt att för utförandet av sina uppdrag enligt denna lag få handräckning av polismyndigheter och övriga myndigheter.

156 §

Besvärsrätt

Besvärsrätt i ärenden som gäller pensionsbeslut har pensionssökanden eller pensionstagaren och pensionsombudet.

Ändring i den kommunala pensionsanstaltens beslut i andra ärenden än pensionsärenden får sökas genom besvär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets pensionsanstalten har sin hemort. Besvärsrätt har parterna och medlemssamfundet. Ändring i förvaltningsdomstens beslut får sökas även av pensionsanstaltens styrelse.

Den som omfattas av denna lag kan yrka rättelse av den pensionsavgift som medlemssamfundet tar ut av honom eller henne med stöd av 133 §. Vid sökande av ändring i ett beslut som den kommunala pensionsanstalten meddelat till följd av ett rättelseyrkande iakttas i tillämpliga delar 2 mom.

157 §

Besvärstid

Besvärstiden är 30 dagar från delfäendet av beslutet. Beslut av den kommunala pensionsanstalten och kommunernas pensionsnämnd får delges en part med posten. Om inte något annat visas i samband med besvären, anses ändringsökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den då beslutet postades under den adress som han eller hon uppgivit. Pensionsombudets besvärstid räknas från tidpunkten för beslutet.

När pensionsanstaltens delegations eller styrelsens eller styrelsens sektions protokoll har jus-

terats, skall i 156 § 2 mom. avsedda beslut hållas framlagda i pensionsanstalten. Detta skall på förhand meddelas på pensionsanstaltens anslagstavla för offentliga kungörelser. I övrigt iakttas i tillämpliga delar lagen om offentliga kungörelser (34/1925). Medlemssamfunden skall dessutom genom tjänstebrev underrättas om ovan avsedda beslut.

158 §

Besvärsförbud i fråga om rätt till rehabilitering

I beslut som gäller rätt till rehabilitering, till rehabiliteringspenning eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning eller till ersättning för nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har åsamkat får ändring inte sökas genom besvär.

159 §

Pensionsanstaltens självrättelse

Pensionssökanden eller pensionstagaren och pensionsombudet skall inom besvärstiden tillställa den kommunala pensionsanstalten en sådan besvärsskrift som avses i 156 § 1 mom.

Om pensionsanstalten till alla delar godkänner yrkandena i besvär som tillställts anstalten, skall den ge ett beslut om rättelse i ärendet. I ett beslut om rättelse får ändring sökas så som anges i 156 och 157 §.

Om pensionsanstalten inte kan rätta ett genom besvär överklagat beslut på det sätt som anges i 2 mom., skall den inom 30 dagar efter besvärstidens utgång tillställa kommunernas pensionsnämnd besvärsskriften och sitt utlåtande för behandling. Om besvären gäller pensionsnämndens beslut, skall besvärsskriften och utlåtandet inom samma tid tillställas försäkringsdomstolen för behandling. Pensionsanstalten kan då genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om ärendet redan tillställts besvärsmyndigheten, skall pensionsanstalten omedelbart underrätta myndigheten om det interimistiska beslutet. Ändring i interimistiska be-

slut får inte sökas. Pensionsombudets besvär skall alltid tillställas besvärsmyndigheten för behandling.

Avvikelse från den frist som avses i 3 mom. kan göras, om inhämtandet av tilläggsutredning som besvären förutsätter kräver det. Den som söker ändring skall då utan dröjsmål informeras om att tilläggsutredning har skaffats. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock tillställas den behöriga besvärsmyndigheten inom 60 dagar från det att besvärstiden löpt ut.

160 §

Sökande av ändring i beslutssammanställning

En besvärsskrift som gäller en beslutssammanställning som den kommunala pensionsanstalten har givit i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 7 kap. skall tillställas den kommunala pensionsanstalten inom den tid som föreskrivs i 157 § 1 mom. Den kommunala pensionsanstalten skall begära utlåtande om besvären av pensionsanstalten inom den privata sektorn eller statskontoret till den del besvären gäller pensionsskydd som sköts av dessa. Gäller överklagandet av en beslutssammanställning enbart bedömning av arbetsförmågan, begärs utlåtande endast om det är fråga om en situation som avses i 105 §.

Om samtliga pensionsanstalter vilkas beslut besvären gäller godkänner ändringssökandens yrkanden till den del de gäller ifrågavarande pensionsanstalts beslut, skall den kommunala pensionsanstalten i egenskap av sista pensionsanstalt ge en ny, rättad beslutsammanställning. I en på detta sätt rättad beslutssammanställning får ändring sökas enligt denna lag. Om någon av ovan avsedda pensionsanstalter inte rättar sitt beslut så som ändringssökanden krävt, skall den kommunala pensionsanstalten inom 30 dagar från besvärstidens utgång tillställa den besvärinstans som avses i 3 mom. besvärsskriften samt de utlåtanden som har givits med anledning av den. Besvären över beslutssammanställningen behandlas då även till övriga delar enligt 159 § 3 och 4 mom.

Gäller besvär över beslutssammanställningen enbart bedömning av arbetsförmågan och godkänner den kommunala pensionsanstalten i egenskap av sista pensionsanstalt de yrkanden som framförts i den besvärsskrift som tillställts den, skall den ge en ny, rättad beslutssammanställning. Om den inte rättar beslutssammanställningen, tillämpas det förfarande som föreskrivs i 159 § 3 och 4 mom. Är det fråga om en situation som avses i 105 § och godkänner pensionsanstalten inom den privata sektorn inte ändringssökandens yrkanden, skall den kommunala pensionsanstalten hänskjuta besvären till den del de gäller beslut av pensionsanstalten inom den privata sektorn till den pensionsnämnd som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare, och i fråga om besvären iaktas det förfarande som föreskrivs i 21 och 21 a § lagen om pension för arbetstagare.

När ett ärende som gäller besvär över en beslutssammanställning behandlas i kommunernas pensionsnämnd eller försäkringsdomstolen eller när det är fråga om att till förmån för pensions-tagaren undanröja eller rätta en beslutssammanställning som vunnit laga kraft eller när det i beslutssammanställningen förekommer ett sådant fel som avses i 163 § skall denna lag tillämpas, om inte något annat föreskrivs i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003).

161 §

Verkställighet av beslut

Den kommunala pensionsanstaltens och kommunernas pensionsnämnds beslut får verkställas även om de inte vunnit laga kraft, såvida inte sökande av ändring blir onödigt på grund av verkställigheten eller besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten.

Pensionsanstaltens och pensionsnämndens lagakraftvunna beslut om återkrav av pension får verkställas såsom en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

Vad som bestäms i 1 och 2 mom. gäller även en beslutssammanställning som den kommunala

pensionsanstalten ger i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 7 kap.

162 §

Ändring av ett lagakraftvunnet beslut

Grundar sig ett lagakraftvunnet beslut om pension på felaktig eller bristfällig utredning eller är det uppenbart inte lagenligt, kan försäkringsdomstolen på framställning av den kommunala pensionsanstalten eller på ansökan av den som ärendet berör, efter att ha hört andra parter, undanröja beslutet och ta upp ärendet till ny behandling eller bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort nämnda framställning kan pensionsanstalten, till dess ärendet avgjorts på nytt, tillfälligt inställa utbetalningen av pensionen eller utbetala pensionen i överensstämmelse med framställningen.

Kommunernas pensionsnämnd och försäkringsdomstolen kan ta upp till prövning besvär som anlänt efter besvärstidens utgång, om ändring av vägande skäl inte sökts inom utsatt tid.

Pensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller bevilja förmånen till ett större belopp än tidigare. Även pensionsnämnden och försäkringsdomstolen kan förfara på motsvarande sätt vid behandlingen av ett besvärssak. Ändring i beslut får sökas så som bestäms i 156 och 157 §.

163 §

Rättande av fel

Om den kommunala pensionsanstaltens beslut grundar sig på en klart oriktig eller bristfällig utredning eller en uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten med parternas medgivande undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt (*rättande av sakfel*).

Om det förekommer ett uppenbart skriv- eller räknefel i pensionsanstaltens beslut, skall anstalten rätta sitt beslut. Felet får dock inte rättas om rättelsen leder till ett för parten oskäligt resultat (*rättande av skrivfel*).

Rättelsen skall antecknas i pensionsanstaltens liggarexemplar. Parten skall tillställas ett rättat eller ett nytt beslut. Om ändring har sökts i beslutet, skall pensionsanstalten underrätta besvärsmyndigheten om att rättelseärendet har tagits upp till behandling och tillställa även besvärsmyndigheten beslutet i ärendet.

Ändring i ett beslut genom vilket pensionsanstalten har avslagit ett yrkande på rättelse av fel får inte sökas genom besvär.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

164 §

Tillämpning av lagen om förvaltningsförfarande

När den kommunala pensionsanstalten i anslutning till pensionsskydd behandlar sådana ärenden enligt denna lag och den i 8 § nämnda tilläggs pensionsstadgan som gäller pensionsansökan, pensionsrätt, pensionsbelopp och utbetalning samt återkrav och därmed jämförbara ärenden skall lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), språklagen (148/1922) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet iaktas, om inte annat bestäms i denna lag. Talan för den som är under 15 år förs i andra ärenden än sådana som gäller hans eller hennes person av intressebevakaren.

Pensionsanstaltens förtroendevalda samt anstaltens tjänsteinnehavare och arbetstagare kan dock utan hinder av 10 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om förvaltningsförfarande behandla ärenden som gäller pensionsanstaltens medlemsamfund, personer som är anställda hos ett medlemsamfund eller någon annan person som omfattas av pensionsskyddet enligt denna lag.

165 §

Förhandlingsrätt

Kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare har rätt att genom förmedling av de huvudavtalsorganisationer som avses i 3 § i det kom-

munala huvudavtalet förhandla med den kommunala pensionsanstalten och inrikesministeriet i frågor som gäller pensionsskydd. Angående förhandlingsförfarandet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i lagen om förhandlingsrätt för innehavare av kommunala tjänster (389/1944).

166 §

Samarbete

Den kommunala pensionsanstalten kan med de myndigheter som sköter statens pensionsärenden samt med pensionsskyddscentralen och andra försäkrings- och pensionsanstalter avtala om samarbete och om ersättande av kostnaderna för samarbetet.

167 §

Rätt att överföra pension

Anställda och förtroendevalda har rätt att överföra sin pensionsrätt enligt denna lag till Europeiska gemenskaperna så som bestäms i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999). Till den del lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i denna lag, tillämpas bestämmelserna i den förstnämnda lagen på pensionsrätt som överförs till Europeiska gemenskaperna och som återförs därifrån.

168 §

Stadgor

Delegationen för den kommunala pensionsanstalten godkänner pensionsanstaltens tilläggs pensionsstadga, reglemente, som innehåller de

allmänna bestämmelser om pensionsanstaltens organisationsform och verksamhet som behövs utöver denna lag, liksom även räkenskapsstadgan och instruktionen för byrån. Reglementet skall underställas inrikesministeriet för fastställelse.

169 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

Lag

om införande av lagen om kommunala pensioner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagen om kommunala pensioner träder i kraft den 200 .

Lagens 24 § 3 mom. tillämpas från den 1 januari 2004. Lagens 7 kap., andra och tredje satsen i andra meningen i 96 §, 115 § 4 mom., 120 § 4 mom., sista meningen i 121 § 1 mom., 136 §, 153 § 3 mom., 160 § och 161 § 3 mom. tillämpas på pensionsansökningar som anhängiggörs den 1 januari 2004 eller därefter. Bestämmelserna tillämpas dock inte när pensions sökanden får pension enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1—4 eller 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961), om pensionen beviljats före bestämmelsernas ikraftträdande och betalas ut den 1 januari 2004 och grundar sig på sökandens eget tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller egen företagarverksamhet, så länge som pensionen betalas utan avbrott eller en avbruten pension börjar betalas på nytt.

2 §

Genom denna lag upphävs lagen den 30 april 1964 om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/1964) jämte ändringar.

Lagen om kommunala pensioner tillämpas på pensioner och förmåner som beviljats med stöd av lagen om pension för kommunala tjänsteinne-

havare och arbetstagare och med stöd av den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga, som utfärdats med stöd av 3 § 1 mom. lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare.

3 §

De bestämmelser om pensionsrätt och fastställande av pension som finns i lagen om kommunala pensioner tillämpas inte på tjänsteinnehavare, arbetstagare och familje- och närståendevårdare som är födda 1939 eller tidigare och inte på familjepension som beviljas efter dem. Deras pensionsskydd och familjepensionsskyddet efter dem bestäms fortfarande med stöd av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare samt den pensionsstadga som nämns i 2 § 2 mom., sådana de lydde innan lagen om kommunala pensioner trädde i kraft.

4 §

Lagen om kommunala pensioner tillämpas inte på en tjänsteinnehavares eller arbetstagares fortlöpande tjänste- eller arbetsavtalsförhållande som har fortsatt utan avbrott räknat från den 30 juni 1964, om tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren har lämnat det meddelande som avses i 16 § lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare.

En tjänsteinnehavare och arbetstagare som har behållit sin rätt till pension från ett medlemsamfund enligt dess egen pensionsstadga, är skyldig att betala i 133 § lagen om kommunala pensioner föreskriven pensionsavgift till det medlemssamfund som sköter hans eller hennes pensionsskydd.

5 §

Lagen om kommunala pensioner tillämpas från och med lagens ikraftträdande på sådana tjänste- och arbetsavtalsförhållanden till medlemssamfund, sådana på uppdragsavtal baserade anställningar för familjevårdare och närstående-vårdare samt sådana förtroendeuppdrag som omfattas av lagen.

På anställningar som upphört innan lagen om kommunala pensioner trätt i kraft, anställningar som avslutats enligt 1 § 8, 9 eller 11 mom. eller 1 b § 1 mom. i den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga, som nämns i 2 § 2 mom., och på anställningar som fortsätter när lagen träder i kraft tillämpas i fråga om pensionsskyddets tillämplighet, tid som berättigar till pension, pensionen, pensionstillväxten och fastställandet av pensionslönen för tiden före lagens ikraftträdande lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare och den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga samt dessas ikraftträdelsebestämmelser sådana de har lytt innan lagen om kommunala pensioner trädde i kraft.

Om en anställning har avslutats i enlighet med 1 § 8, 9 eller 11 mom. eller 1 b § 1 mom. i den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga anses vid tillämpningen av lagen om kommunala pensioner den nya anställningen ha börjat dagen efter nämnda avslutande.

6 §

När lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare samt den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga och dessas ikraftträdelsebestämmelser tillämpas betraktas en anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner som en anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänste-

innehavare och arbetstagare. Med i lagen om kommunala pensioner avsedd pension enligt lagen om kommunala pensioner och anställningar som omfattas av den avses också pension som före lagens ikraftträdande intjänats på grundval av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare samt anställningar som omfattats av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare.

7 §

Om en person som omfattas av lagen om kommunala pensioner har rätt till pension enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare och den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga vid lägre ålder än vad som föreskrivs i lagen om kommunala pensioner, tillämpas på honom eller henne till denna del lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare samt den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga och dessas ikraftträdelsebestämmelser, om där nämnda villkor för erhållande av pension vid en lägre ålder än den som föreskrivs i lagen om kommunala pensioner uppfylls.

Om en person som omfattas av lagen om kommunala pensioner har rätt till tilläggspensionsandel enligt den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga, görs samordningen av pensionerna enligt bestämmelserna i pensionsstadgan. Samordningsgränsen bestäms då med användning av ett procenttal som uträknats enligt pensionsstadgans bestämmelser, om de villkor för dess användning som nämns i pensionsstadgan uppfylls vid tidpunkten för pensionsfallet. När pensionen begränsas enligt 75 § lagen om kommunala pensioner beaktas inte tilläggspensionsandel som intjänats före 1995.

8 §

Utan hinder av vad som i det inledande stycket i 14 § 1 mom. lagen om kommunala pensioner föreskrivs, har en anställd som är född före 1947 och övergått till deltidsarbete, rätt till deltids-pension när han eller hon har fyllt 56 år. Ålderspensionen för en sådan anställd utökas för tiden i deltids-pension, med avvikelse från 51 § 2 mom.

lagen om kommunala pensioner, med 1/6 procent av den lön som utgör grund för deltidspensionen för varje månad, under vilken den anställda har fått deltidspension. På motsvarande sätt utökas ålderspensionen för en anställd som är född åren 1947—1951 och fått deltidspension för första gången efter att han eller hon har fyllt 60 år, med 1/12 procent av den lön som utgör grund för deltidspensionen för varje månad, under vilken den anställda har fått deltidspension.

Utan hinder av vad som i 36 § 1 mom. 1 punkten lagen om kommunala pensioner föreskrivs om villkor för arbetslöshetspension, tillämpas på en i 3 c § 12 mom. i den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga avsedd, före 1945 född anställd som har varit arbetslös den 1 januari 2000, i stället för 15 kalenderår 20 kalenderår, förutsatt att de övriga villkor som anges i den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga är uppfyllda.

9 §

En tjänsteinnehavare och arbetstagare som har valt yrkesbaserad pensionsålder enligt 16 a § lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare och vars till pension berättigande

kommunala anställning fortsätter utan avbrott fram till pensionsfallet i enlighet med vad som bestäms i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare och dess ikraftträdelsebestämmelser har inte rätt till förtida ålderspension, individuell förtidspension eller deltidspension.

10 §

Om pensionsjämkning enligt 89 § lagen om kommunala pensioner skall göras första gången före 2004, används som pensionsjämkningsgrund den summa som fås när i stället för 42,89 euro, som nämns i 89 §, från 58,53 euro, som användes 1990, har dragits av 1,12 euro varje påföljande år. Beloppen motsvarar 1966 års index 142, och de justeras årligen från ingången av januari enligt det index som fastställs för tillämpningen av den första meningen i 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

11 §

Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 7 februari 2003